

REVISTA MUSICAL CATALANA

J. Sancho

■ ■ BUTLLETÍ DE

L'ORFEÓ CATALÀ

ANY XV : Núm. 170

■ FEBRER DE 1918

Revista Musical Catalana

BUTLLETÍ MENSUAL DE L'ORFEÓ CATALÀ

BARCELONA

Redactors en cap : FREDERIC LLIURAT i VICENTS M.^a DE GIBERT

Secretari de la Redacció : I. FOLCH i TORRES

PRINCIPALS COL·LABORADORS :

Antoni M.ª Alcover, prev. — Joan Balcells. — Josep Barberà. — Giulio Bas. — Pasqual Boada. — Konrad Baumgarten. — Joan Borràs de Palau. — Lluïsa Bosch i Pagès. — J. Cabot Rovira. — J. Rafel Carreras. — Gabriel Castellà i Raich. — Eusebi Clot, O. F. M. — Henri Collet. — Eduard L. Chavarri. — Josep M.ª Comella. — Miquel Domènech i Español. — Joan B. Espadaler. — Josep Fabre. — Julita Farnés. — Josep M.ª Folch i Torres. — Ignasi Folch i Torres. — Alfons Gallardo. — Vicents M.ª de Gibert. — Enric G. Gomà. — Emili Heintz-Arnault. — Gascó Knosp. — Frederic Lliurat. — J. Lamote de Grignon. — Miquel Llobet. — Joan Llongueras. — Paul Magnette. — Josep Maideu. — Joan Manén. — Dom Carles Megret, O. S. B. — Lluís Millet. — Manuel de Montoliu. — Vicents de Moragas. — M. Morera i Galícia. — Claudi Martínez Imbert. — Antoni Nicolau. — J. J. Nin. — Ewelina Pairamall. — Felip Pedrell. — Joaquim Pena. — Francesc Pujol. — Jaume Quintana. — Antoni Ribera. — Lluís Romeu, prev. — Miquel Rué, prev. — Dom Maur Sablayrolles, O. S. B. — Joan Salvat. — Albert Schweitzer. — J. Soler i Palet. — Josep Subirà. — P. Gregori M.ª Suñol, O. S. B. — Agustí Valls i Cascante. — Francisco Viñas. — Xavier Viura. — Amadeu Vives. — Rafel Vives, etc.

REDACCIO I ADMINISTRACIÓ:

Carrer Alt de Sant Pere, 13, Orfeó Català (Telèfon 20)

PREUS DE SUBSCRIPCIO

BARCELONA Per als socis de l'ORFEÓ CATALÀ, un any, 4 pessetes. — Per als no socis, 5 pessetes
FÒRA : Per als socis de l'ORFEÓ CATALÀ, un any, 5 pessetes. — Per als no socis, 6 pessetes
ESTRANGER : Un any, 6 francs. — Número solt : 50 cèntims

Se subscriu, demés, en les principals Llibreries i Magatzems de Música

SUMARI

Memòria llegida pel Secretari de l'ORFEÓ En Pasqual Boada. — *Els Festivals Manén*, Vicents M.ª de Gibert. — *Des de Madrid*, Josep Subirà. — *Orfeó Català* : En honor del mestre Millet. — *Catalunya* : Barcelona. — *Vida musical dels orfeons de Catalunya*. — *Noves*. — *Necrologia*. — *Gràfica del moviment social de l'Orfeó des de sa fundació fins al XXVe aniversari*, Francisco Flos i Calcat. — *Secció oficial*.

Revista Musical Catalana

Butlletí de l'ORFEÓ CATALÀ

Memòria

artística i administrativa corresponent a l'any 1917, llegida pel Secretari de l'Orfeó Català En PASQUAL BOADA, en la Junta General de socis celebrada el 28 de gener de 1918*

Distingits consocis :

ONARÉ començ a l'àrida tasca que el costum ha confiat al Secretari, emprant unes bellíssimes paraules que pronuncià el nostre estimat Director i fundador al petjar per primera volta el llindar d'aquest casal.

L'esperit clarivident del Mestre, que obrirà a través d'aquestes parets el miracle de fe i amor que les havia aixecades, quedà meravellat segurament de la seva pròpia obra, i en un moment d'emoció, ple d'aquella senzillesa i fortitud religiosa que tan avaloren la seva personalitat, el Mestre exclamà : « — *Alabat sigui Déu, que ha fet en nosaltres aquestes grans coses!* »

Mercè sobrenatural és — a ben segur — la que en mig de les generals mudances i fracassos de la vida aguanta viva i incorrupta l'obra de l'ORFEÓ CATALÀ, que després d'un quart de segle d'existència fecunda es manifesta avui, amb més formosor que mai i amb el mateix foc d'amor que l'engendrà, arborat i resplendent com al primer dia.

* L'esmentada Junta General acordà per unanimitat — tal com detallem en son lloc — publicar íntegrament la present Memòria en la REVISTA i repartir-la a tots els senyors Socis de l'ORFEÓ CATALÀ. — N. de la R.

Si aquesta mercè sobrenatural no fos en nosaltres, ¿quina hauria estat la vestal prou poderosa que hagués avivat i crescut en tanta de manera la flama patriòtica que fa vint-i-sis anys abrandà el cor freturós d'uns joves predestinats?

Quina hauria estat l'amor terrenal capaç de cohesionar, sublimant-los, els múltiples factors que integren la vida de la nostra entitat?

Certament, senyors, que la rica espiritualitat que amara l'obra de l'ORFEÓ CATALÀ hauria bastat a obrar la meravella, si les coses de l'esperit no necessitessin, per a manifestar-se entre nosaltres, de la carcassa material que moltes vegades, al corrompre's i aniquilar-se per llei de vida, les malmet i ofega.

Per això, senyors, la continuació esplendorosa de l'ORFEÓ CATALÀ, l'hem d'atribuir a un do de Déu que amb el pols de sal de la seva gràcia ha preservat i fet incorruptes els mitjans materials de què ha de valdre's l'ORFEÓ per a escampar ça i enllà la resplendor santa d'aquesta fornall d'art i patriotisme, on tots hi reconfortem el nostre esperit, escalfant alhora, fins el de la gent distreta que ronda pel món sense alçar mai la vista de la terra.

Per aquest motiu, al reunir-nos avui com cada any en Junta General, lo que vol dir un any més de vida normal, i per tant, un any més que hem gaudit de la gràcia suara retreta; al trobar-nos avui, també, al davant del Palau dels fets realitzats i de les tasques acomplertes per la força de la fe i de l'amor, cal regraciar l'amorosa mà divina que ens amoixa i sosté, amb aquelles mateixes paraules que pronuncià l'Escullit en hora escaienta: « — *Alabat sigui Déu, que ha fet en nosaltres aquestes grans coses!* »

I acomplert aquest deure primordial, abaixem la vista al nostre entorn, condolent-nos dels estimats companys que la Mort, la destructora precisament de la matèria, ha fet desaparèixer d'entre nosaltres, sense aconseguir, emperò, que el seu grat record s'esfumés de la nostra memòria.

Dissortadament, enguany observem, de primer antuvi, una baixa molt obiradora, com és la de qui seia al cap de la nostra taula; que la nostra taula on s'hi sumeix l'Art està parada en la casa pairal de la Pàtria, i el replasmador d'aquesta Pàtria, els seny ordenador que la dirigia en son desvetllament, enlairant-la i dignificant-la, ha desaparegut també d'entre nosaltres, deixant una estel·lada de glòria i admiració.

L'il·lustre Prat de la Riba, el President de la nostra Catalunya, simbolitzada en la Mancomunitat, fou sempre soci entusiasta de la nostra entitat, i l'ORFEÓ, que es sentia gojós de tenir en ses llistes el nom del venerable primer president, en l'hora del comiat terrenal li oferí el tribut d'homenatge que en vida li servà sempre, i que en aquell moment solemnnial i inesborrable era com el bes d'agraïment i condolença que la Catalunya renaixent estam-

pava damunt d'aquell front, llavors rígid, i d'on tan assenyades idees n'eren eixides que ens guiaven i aclarien en el camí ascensional de les nostres reivindicacions.

Al volt de tan il·lustre patrici i consoci, hem vist desaparèixer també, altres estimadíssims companys, com són : Ramon Gorchs i Esteve, Pere Grifell, Ramon Font i Serra, Josep Pascual i Casas, Antoni Soler i Pons, Miquel Cortina Bonifaci, Enric Dodero, tots socis protectors; i els vitalicis Ricard Gaurino, Eduard Calvet i Francisco Cabot i Rovira, aquest últim germà del nostre estimat President, amb el qual l'ORFEÓ plora sos dolors i rius ses alegries, havent estat, així, doblement sentida tan prematura mort.

D'aquestes pèrdues irreparables en sentim tota la punyida que produeix el depart de sers volguts, per tant, fem vots perquè Déu hagi acullit en son si, l'ànima de tan bons patricis i estimadíssims socis de l'ORFEÓ. E. P. D.

Moviment de socis

Aquestes doloroses pèrdues i les baixes voluntàries i forçoses, han portat alguna variació en les nostres llistes de socis, quedant actualment en la següent forma :

Socis Honoraris.....	2
» Vitalicis.....	68
» Protectors de número.....	1,352
» Adjunts.....	5
» Choristes.....	194 (102 noies i 92 homes)

Demés, hi ha 61 nois choristes que sense ésser considerats com a veritables socis gaudeixen de quasi tots els seus drets.

Entre les baixes voluntàries s'hi compta la del que fou mestre d'impostació D. Narcís Serra.

I l'augment de socis vitalicis correspon al noble gest dels estimats companys de Junta D. Lluís Serrahima i D. Josep M.ª Blanc i als socis protectors D. Miquel Mateu i Pla, D.ª Angela Mateu i Pla i D.ª Maria del Carme Roig i Niqui, els quals, donant una nova prova d'amor a la nostra entitat, li han fet ofrena de la quantitat que assenyala el Reglament per a ésser enlairats a la categoria de socis vitalicis.

L'ORFEÓ els hi agraeix la seva acció i els hi dona grans mercès.

Si l'entusiasme i amor a l'ORFEÓ, que tots portem adintre, poguéssim encomanar-lo als nostres amics; si poguéssim fer-los-hi tastar el goig d'aquesta gran obra de la mateixa manera com nosaltres la fruïm, a ben segur que les nostres llistes de socis augmentarien

considerablement, tal com augmenta i acreix la influència benfactors de l'ORFEO, arreu (i fins més enllà) de la nostra terra.

Procurem, volguts consocis, exercir aquest patriòtic apostolat, no solament per a avivar la nostra tasca, sinó perquè siguin més els que en gustin, i alhora frueixin el pler inefable d'ésser col·laboradors en l'enaltiment de la Pàtria per mitjà de l'Art.

SITUACIÓ ECONÒMICA. — Les inevitables fluctuacions en la llista de socis; els deures d'amortització a què ens obliguen les condicions de la nostra emissió de deute (i que, com tots els anys, hem efectuat a son degut temps), els indispensables dispendis que tota obra en activitat requereix, porten, com és natural, una alteració en l'estat econòmic de la nostra societat; però enguany — com ja heu sentit per les detallades notes del senyor Comptador — la variació de la nostra economia és estada en sentit de millora.

L'augment d'alguns socis Vitalicis, i més que tot l'haver feta efectiva el nostre Ajuntament la subvenció que des de l'any 1906 ens tenia promesa, en virtut de l'acord del 27 de desembre de dit any, ha fet millorar notablement la situació econòmica.

I al fer esment de la subvenció de 75,000 ptes. (convertides aproximadament en 63,000 per la diferència de la valor efectiva amb la nominal dels efectes rebuts) cal endreçar un elogi a la minoria regionalista del nostre Ajuntament, i d'una manera especial al llavors Alcalde regionalista D. Lluís Duran i Ventosa, per l'interès i constància que demostraren per a aconseguir el compliment del compromís contret amb la nostra entitat.

Contrastant amb aquest acte de protecció i amor de la nostra catalana corporació municipal, la grapada freda i barroera del fisc, gairebé al mateix temps, caigué damunt la nostra caixa, fent-hi un dolorós esboranc de 17,837'02 ptes., en concepte de contribució territorial, des de mitjans de l'any 1909 al primer trimestre de 1917, com si el nostre Palau fos un teatre públic que funcionant diàriament proporcionés llargs beneficis a la nostra societat.

La Junta està gestionant la reparació d'aquesta injustícia, i confia que amb l'ajuda dels Ministres catalans, i més que tot amb la raó que ens assisteix, serà atesa la nostra reclamació, majorment quan no pretenim eximir-nos de la contribució que un Estat protector ja ens n'havia d'haver lliurat generosament des del primer dia (atesa l'abnegació, desinterès i transcendència de l'obra de l'ORFEO), sinó que anhelem que l'acció del fisc es redueixi als justos límits a què li obliga l'escàs funcionament, i més escàs rendiment de la nostra Sala d'audicions.

Tasca artística

La tasca que ha realitzat l'ORFEÓ CATALÀ durant l'any 1917, en el seu triple aspecte d'artística, patriòtica i social, és estada senzillament una fidel i normal continuació de la que tradicionalment ve realitzant; amb la mateixa potencialitat i amb idèntica eficàcia.

Sobressurt enguany, com a gesta emocionant, la Festa de l'Homentge que Catalunya endreça al nostre ORFEÓ i al seu Mestre i fundador, i que per la seva grandiositat, ressenyarem separatament.

FESTA DE LA MÚSICA CATALANA. — Quasi podríem dir que l'ORFEÓ inaugura la tasca artística del present any amb la celebració de la gaia Festa, puix l'acabament dels brillants Concerts Històrics i el Concert dedicat als senyors Socis, si bé es celebraren dins el mes de gener, corresponen a l'any anterior, i per tant, a la memòria que fou llegida en la passada Junta General.

El setè concurs de la Festa de la Música Catalana, amb felicitat encert l'ORFEÓ va voler dedicar-lo a la nostra Cançó Popular, com a manera escaient de celebrar les noces d'argent, ja que la glorificació de la cançó popular catalana constitueix una de les majors glòries de l'ORFEÓ, i la seva divulgació, l'obra més patriòtica que ha realitzat.

Per haver-se publicat detalladament la ressenya de la Festa en la REVISTA MUSICAL CATALANA, m'abstindré de repetir-la fent recalcar solament que revestí el mateix esplendor acostumat, assistint a l'acte totes les autoritats, a excepció del senyor Bisbe, que posteriorment excusà la seva assistència.

Cal també fer constar, que l'arreglada de cançons populars fou molt abundosa : i aquí rau, precisament, la positiva eficàcia dels nostres concursos, que al desenterrar dels recons del nostre poble la cançó oblidada li retorna després fresca joliva i plena de vida, enriquint així el tresor musical de la nostra terra.

Igualment he de fer ressaltar la importància del discurs del President del Jurat, mestre Antoni Nicolau, que fou una de les notes més formoses d'aquell acte, tant per la indiscutable autoritat musical de l'eminent Mestre, com per haver dedicat tot el discurs, a enaltir l'obra artística de l'ORFEÓ i del seu Mestre-Director, en tots els seus aspectes, i especialment, en el patriòtic de reintegrar la cançó popular en el cor de Catalunya.

Altra nota ben notable fou la gentilesa del celebrat artista D. Joan Manén, guanyador del primer premi, al cedir les 500 ptes., import del mateix, per a la creació d'un premi especial per a la vinent Festa.

El desinteressat gest del gran Mestre, fou acullit amb clamorosa ovació, i la Junta directiva, oficialment, li significà la gratitud de la nostra entitat.

I, finalment, altra nota ben plaent registrà la gaia Festa, i aquesta correspongué al nostre benamat President Sr. Cabot, el qual, a les múltiples qualitats que avaloren la seva personalitat, s'hi ajunta la de delicat poeta, com ho demostrà amb el bellíssim discurs de gràcies que llegí al final de l'acte i que escampà arreu de la sala, com un aura de poesia, que féu encara més atraient l'esplendorosa Festa de la Música Catalana.

CONCERTS. — Fou sol·licitada la cooperació de l'ORFEÓ CATALÀ per la Junta del *Ropero de San Vicente de Paúl* per a la celebració d'un Concert a benefici de les escoles d'aquella institució, el qual tingué lloc el dia 18 de març amb la cooperació del *Quartet Renaixement*.

Terminat aquest compromís, l'ORFEÓ repregué l'estudi de *Les Béatitudes*, de César Frank, l'audició de la qual formà part dels *Sis Concerts de Música Francesa* que sota el patronatge de la *Societat d'Amics de la Música de París* i amb la cooperació de l'ORFEÓ CATALÀ tingueren lloc en el nostre Palau.

L'execució d'una selecció de *Les Béatitudes* s'efectuà els dies 6 i 10 de juny, obtenint un assenyalat èxit artístic tant per la bellesa de l'obra com per la felix interpretació que aconseguí; essent de doldre que el públic no correspongués amb la seva assistència a la importància artística dels *Concerts Francesos*, lo que arribà a ocasionar un dèficit a l'ORFEÓ, que generosament li abonà la benemèrita *Societat d'Amics de la Música de París*, havent-se-li agraït aquesta deferència, especialment al seu representant, gran amic de l'ORFEÓ i eminent músic, En Gustau Bret.

Altre concert celebrà l'ORFEÓ, invitat per l'*Associació de la Música da Camera*, el dia 20 de juny, dedicat tot ell a la Cançó popular en ses diferents manifestacions: de chor, piano i madrigal.

El programa anava enriquit per una bella glosa de la cançó, escrita per la galana ploma del mestre Millet.

La Junta Organitzadora del *Segon Congrès de Matges de la Llengua Catalana*, volgué obsequiar als senyors Congressistes amb un Concert per l'ORFEÓ, que s'efectuà el dia 26 de juny.

Igualment va celebrar-se altre Concert, el dia 7 de juliol, organitzat per l'*Escola de Funcionaris d'Administració Local*, en obsequi als senyors inscrits a la Setmana Municipal.

També, dedicat als Nacionalistes de Galícia, l'ORFEÓ CATALÀ disposà un Concert que es vegé molt concorregut, el dia 1.^r de desembre.

Finalment, l'ORFEÓ ha organitzat la celebració de *Set Concerts* (cinc d'ells amb la seva cooperació) en dies festius a la tarda, trobant-nos actualment gairebé al terme de la seva celebració, i tenint el goig d'haver vist com l'èxit més falaguer, tan artístic com econòmic, ha coronat l'esforç de la nostra secció coral i altres executants que hi prenen part, havent de remarcar, pel seu interès especial i el gran èxit que tingué, la notable conferència que llegí el nostre Mestre-Director, sobre *La Cancó Popular Catalana*, amb vint-i-nou il·lustracions musicals que cantà l'ORFEÓ. També cal assenyalar l'èxit del grandios motet de Bach *Fora temor, jo estic amb tu*, i les primeres parts de *Les Estacions* de Haydn, ahir cantades, en mig de grans ovacions.

Durant l'any transcorregut han anat celebrant-se normalment els Concerts Repàs mensuals, dedicats als senyors Socis, que, com de costum, s'han vist molt concorreguts.

El clamorós èxit artístic que sempre han assolit els Concerts de l'ORFEÓ CATALÀ; la cooperació que ben sovint li és sol·licitada i la nombrosa massa d'admiradors que freturosa acut al nostre Palau cada volta que l'ORFEÓ hi celebra un Concert, són manifestacions que omplen de satisfacció i compensen en certa de manera els sacrificis i esforços que calen realitzar per a dur avant aquesta gran obra, i que enfortirien a ben segur l'ànim dels incansables mestres i abnegats choristes, si uns i altres necessitessin d'altre esperó que no fos pura i simplement l'amor a l'Art i a la Pàtria, per a prosseguir en la tasca, ara fa vint-i-sis anys començada.

Per això són ben merescuts, àdhuc pàl·lids, tots els elogis que puguin tributar-se al nostre estimat Director Sr. Millet i als senyors mestres que tan bé el secunden en la bella missió.

A l'incansable sub-director mestre Pujol, que aporta a l'obra de l'ORFEÓ CATALÀ la flama viva de la seva joventut i la seva intel·ligència, contribuint ben eficaçment en els nostres èxits, i que tan felices iniciatives desplega, demés, pel major esplendor de la nostra vida social i artística.

Al sub-director mestre Comella, que tan identificat es troba amb l'esperit de l'ORFEÓ, no sols per ses rellevants qualitats, sinó també per a col·laborar-hi amb gran encert i entusiasme des dels primers dies de sa fundació.

Al mestre Salvat, l'excel·lent professor que tan acuradament sap infondre en els seus

deixebles (els choristes aspirants) els necessaris coneixements musicals per a convertir-los en experts cantaires.

A la Sra. Werle, la distingida professora de cant, la que un dia assolí tan assenyalats triomfs en companyia de l'ORFEÓ, i que avui continua fent gala de la seva sòlida il·lustració musical per a obtenir excel·lents deixebles per al chor, ajudada gentilment en aquesta tasca per les Srtes. Fonollar i Roca

Al mestre auxiliar Sr. Gibert, que en l'obra de l'ORFEÓ i de l'ensenyament, hi esmersa tota la força de son entusiasme i de la seva intel·ligència.

A tots; a tots els senyors Mestres cal elogiar i agrair la seva abnegació i esforç en l'obra de l'ORFEÓ CATALÀ, i cal també, senyors, endreçar una càlida paraula d'elogi als nostres entusiastes choristes, soldats d'un exèrcit que cantant i sacrificant-se lluita àrdidament per la Pàtria; pel seu ennobliment i esplendorosa puixança.

Ells, són herois anònims; ells, menyspreuant l'esplai banal, el pler lleuger i fins les comoditats materials, a corrua feta i alegrement se n'entren cada dia en aquest temple, a entonar la seva oració a l'Art i a la Pàtria; ells, fita la mirada en l'Ideal que els enamora, no lliquen pas les frivoltats mundanals i el seu esperit és alat i transparent com la bellesa que s'hi emmiralla; ells, posen en els seus cants, tot el foc d'amor que els hi ablama el cor, i les seves melodies lluminoses i càlides encenen en altres cors la flama del mateix amor i omplen tota la nostra terra d'una patriòtica resplendor com d'alba prometedora...

Llaor a vosaltres, choristes; fills benemèrits de la Pàtria!

Per a completar aquest elogi, caldrà fer esment especial del relleu que en molts Concerts hi aporta la gentil solista N'Andreua Fornells, filla dilecte de l'ORFEÓ, del qual n'ha heretades ses belles qualitats de frescor, sentiment i bon gust, que com a rosada benfactora esparceix, demés, ça i enllà de la nostra terra, en aplaudits concerts de *lieder*, en els quals, el nom de l'ORFEÓ CATALÀ va agermanat al de la notable sopran, per qual motiu, es un deure fer-ne esment en aquestes notes.

També cal assignar l'eficaç col·laboració en molts Concerts de la distingida i fervorosa chorista Na Pilar Roca, professora auxiliar de la Secció de senyoretes, la que, demés, amb la cooperació del nostre mestre Sr. Salvat ha donat amb gran èxit algunes audicions en diferents Centres culturals de la ciutat, portant també el seu nom, aparellat amb el de la nostra estimada entitat.

Cal assenyalar, finalment, en la Secció de noies, l'aparició d'una nova i gentil solista en la bella Srta. Na Francisca Ordí, les remarcables qualitats de la qual s'han posat de manifest ben recentment, fent-nos concebir falagueres esperances per a l'esdevenidor.

I en la Secció d'homes hem d'esmentar els èxits aconseguits pel jove chorista N'Emili Vendrell, l'escola de cant del qual ha assolit ja un grau de perfecció ben notable, havent compartit moltes vegades junt amb l'ORFEO merescudes ovacions, recordant especialment les que obtingué en *Les Estacions* per la seva meravellosa tasca.

També els Srs. Crespo i Domènech han col·laborat ben assenyadament en alguns Concerts, especialment en la darrera conferència del Mestre.

A tots, la nostra felicitació.

FESTES ÍNTIMES. — És en aquestes senzilles festes on més l'ORFEO es manifesta tal com és; una gran família, tota germanor; tota cordialitat.

Afecte profund al nostre estimat Director i als altres mestres; amistat franca entre els bons choristes i en tots plegats un comú amor i un mateix Ideal.

Per això les nostres festes íntimes, senzilles en la forma i d'una aparent frivolitat, són totes resplendents de la llum interna que les aclareix i les fa pures i diàfanes com mirada d'infant.

I així, al celebrar-se, per exemple, el sant del Mestre, menjant coca i ballant sardanes, aquesta mateixa sala s'embaumà de la florida d'afectes que neixien d'uns i d'altres, i la llaçada de les mans de la nostra dansa nacional unia en una mateixa cadena, com garlanda de flors, la blanca i trèmula mà de la gentil senyoreta amb la nuosa i aspre del jove treballador; i les innocents i càndides mans de l'infantet s'unien amb les mans del Mestre, amb aquelles mateixes mans que feia un moment — en l'assaig quotidià — voleiaven per l'aire arrencant-ne com un conjur, el ritme grave i amplament majestuós d'una obra polifònica o el saltironeig graciós d'una cançó popular; i aquesta llaçada de mans, com deia, mai com aleshores era millor símbol de la germanor i veritable democràcia que a tots ens uneix en aquesta dolça tasca...

Igual espectacle poguérem fruir, fa pocs dies, en la ballada de sardanes que s'efectuà en la sala del Palau i en la qual hi campejaven els mateixos afectes, termenant-se amb el cant d'*Els Segadors*, que entonaren tots els choristes acompanyats per les tres cobles, produint un efecte sorprenent i alhora emocionant al barrejar-se els sons de les cobles que *refilaven* l'himne nacional, amb el record i fins amb la visió dels nostres Aplècs rurals, tan plens de llum i alegria i on es manifesta tan castissament l'esperit de la nostra raça.

Altres dues festes íntimes celebrà l'ORFEO durant l'any 1917 : una d'elles la tradicional de Santa Cecília, en la qual diferents choristes cantaren i executaren bellament al violoncel

i piano diverses composicions, finalitzant la festa amb una audició de clavicordi pel mestre Sr. Salvat i amb la pulcre i acolorida execució al piano d'una *Sonata* de Beethoven per la distingida professora D.ª Antònia Sancristòfol de Folch, i altres composicions pels mestres Srs. Blai Net i Gibert.

L'altra bella festa fou improvisada amb motiu de trobar-se presents a un assaig de conjunt el celebrat compositor francès Mtre. Vincent d'Indy i la notable pianista, professora de la *Schola Cantorum de Paris*, Na Blanca Selva.

En son obsequi foren cantades escollides cançons, que entusiasmarem als distingits hostes, els quals, molt agraïts a la deferència, remerciaren als nostres mestres i choristes.

EXCURSIONS. — Anys enrra les excursions que efectuava l'ORFEÓ CATALÀ, eren moltes i necessàries. La nostra terra estava assaonada per a germinar-hi l'Art choral, i l'ORFEÓ, com el bon sembrador, acudia on la llevor podia granar i florir. I tots sabem la feina feta; quanta d'amor escampada per la nostra terra!, quants i quants plançons que han tret tanyada ací i allà ben esvelts i flairosos!

Avui l'ORFEÓ, complagut i com descansant de la sembrada, contempla amb satisfacció la ufanosa florida, amb el dolç esguard del llaurador, que per un ventanal de la blanca masia, obira al seu entorn i lla d'enllà els amples camps d'or del blat que rosseja...

L'ORFEÓ CATALÀ, durant l'any 1917, efectuà únicament una excursió al cor mateix de Catalunya, a la immortal Girona, i al moment de petjar l'heroica ciutat ja es trobà envoltat per tres orfeons tan gentils i graciosos, com el rostre plaent de tot aquell bé de Déu de joventut que enrondaven llurs Senyeres.

La REVISTA MUSICAL CATALANA ressenyà detalladament l'excursió efectuada, ço que m'estalvia de repetir conceptes i abusar de la vostra benevolença, sols diré, sintetitzant, que l'anada a Girona fou un nou èxit de l'ORFEÓ, tant pel Concert celebrat a la tarda, davant de més de 3,000 oients, com per la solemne Missa del matí, de la qual he d'assenyalar l'eloqüent discurs que hi pronuncià el nostre compatrici Dr. Mas, bisbe d'aquella Diòcesi, donant la benvinguda a l'ORFEÓ i lloant la seva obra; alentant-lo a prosseguir en tan noble empresa en bé de la Religió, de l'Art i la Pàtria.

El vibrant parlament, terminà amb la benedicció episcopal que tot l'ORFEÓ i molts altres fidels, genolls flectats, reberen devotament.

Aquesta cerimònia religiosa deixà grata recordança a tots els que hi assistiren, especialment per l'oració fervorosa del nostre Bisbe català, que a l'ésser pronunciada dins d'aquella Seu, on encara hi perdura — com en el reste de la ciutat — el ressò d'heroiques jornades,

produí fonda emoció, majorment per anar endreçada a un bell estol de joves cantaires que si duen la cançó a flor de llavi, porten també a dins del cor el foc del patriotisme que els arbora i fa més xardoroses i vibrants les seves tonades.

Per això, al dedicar el senyor Bisbe les paraules d'encoratjament als nostres mestres i choristes, i a l'estendre damunt sos pits bategants de fe i entusiasme la benedicció episcopal, ens semblà veure sublimada la nostra obra pel record d'aquells gloriosos avantpassats que també

«el Bisbe els va beneir
amb la mà dreta i esquerra».

Tasca patriòtica

La tasca patriòtica de l'ORFEÓ, és intensa i constant. És essència del seu ésser. Cada acte, cada gesta de l'ORFEÓ porta per naturalesa pròpia l'empremta del patriotisme que l'enardeix i acolora. L'ORFEÓ, cantant, fa Art; l'ORFEÓ, fent Art, fa Pàtria. Per amor a l'Art, els nostres choristes canten; per amor a la Pàtria, el cant dels nostres choristes és vibrant i resplendent del foc patriòtic que porten adintre. El dia que aquesta flama s'arribés a apagar, s'apagaria igualment la brillantor dels nostres cants, i aquella «llum als ulls» del nostre himne, s'esblaimaria com la llum entelada d'uns ulls agonitzants...

Benaauradament no és així, i l'ànima del nostre ORFEÓ ha vibrat sempre a l'unissó de l'ànima catalana i s'ha extremit de joia o de dolor, per les alegries o els dols de la nostra Pàtria.

I així, l'ORFEÓ CATALÀ — com deia al principi — sentí ben fonament la mort de l'il·lustre Prat de la Riba, i volent associar-se a la dolor de tota la nostra terra, acudí al volt del cadàver en la galeria gòtica del Palau de la Generalitat, a cantar un Responsori per l'etern descans d'aquella ànima tan gran i gloriosa.

També l'ORFEÓ endolà la balconada de son Palau, i endreçà telegrams i comunicacions de condol a la desolada família, a la Diputació i Mancomunitat, assistint corporativament a l'enterrament de l'immortal patrici.

Al començ de l'any 1917 l'ORFEÓ clogué l'empresa patriòtica que s'imposà arran de la tràgica mort d'aquell bon català i eminent compositor N'Enric Granados, entregant als seus fills, davant del Notari D. Ricard Permanyer, l'import total de la quantitat recaptada, ascendent a 128,478'93 pessetes, pronunciant expressius discursos el Sr. Cabot i els fills del malaurat artista. Darrerament, la Junta de l'ORFEÓ assistí també a l'acte de col·locar una làpida en l'última casa on visqué el difunt consoci.

En el transcurs de l'any finit, l'ORFEÓ s'adherí a totes les manifestacions de catalanitat que han tingut lloc; a l'Aplec de la Sardana; a la Diada de la Llengua Catalana i a l'acte de col·locar una placa en la casa on morí l'eximí poeta En Joan Maragall, autor de la lletra del nostre *Cant de la Senyera*. A aquest acte hi assistí la Senyera, amb la Junta directiva i nombrosos choristes.

Igualment, l'ORFEÓ endreçà entusiastes telegrams de felicitació i encoratjament als nostres compatricis En Joan Ventosa i Calvell i En Felip Rodés, amb motiu d'haver estat nomenats Ministres de la Corona.

Els amics Ministres contestaren en termes de gran afectuositat i estima vers l'ORFEÓ.

També l'ORFEÓ, mogut pel sentiment patriòtic, organitzà un concert en obsequi als Nacionalistes de Galícia, i en un dels intermedis el Sr. Cabot oferí el concert a tan bons patricis, els quals en quedaren ben complaguts.

Finalment, cal assignar a la tasca patriòtica de l'ORFEÓ la publicació — ja fa quinze anys — de la notable REVISTA MUSICAL CATALANA, única en la nostra terra i per molt de temps única a tot Espanya, ço que ens donava el goig de veure com en la bibliografia de les grans revistes musicals estrangeres, era la nostra, l'única de la nació, ço que la feia doblement interessant i posava en alt lloc el nom de l'ORFEÓ CATALÀ i el de la cultura musical de Catalunya.

Caldria que tots els senyors Socis s'adonessin de la importància de la nostra REVISTA, i que tots — per a reduir el dèficit que ocasiona — vinguessin a engroixir les llistes de sos subscriptors, que per lo módic del preu (4 ptes. a l'any, pels senyors socis) es fa assequible a tots els estaments.

Enguany hem tingut el goig de veure com la majoria dels orfeons de Catalunya s'hi han subscrit, ço que dóna a la nostra publicació el caràcter de portaveu de tot el moviment choral de Catalunya; i per a nosaltres constitueix, demés, el millor i més complet historial de la tasca de l'ORFEÓ, per les detallades ressenyes que fa de tots els actes de la nostra vida corporativa.

En el transcurs d'aquesta Memòria, diverses vegades haureu oït referir-me a la REVISTA per a cercar-hi la perfecta narració de la tasca realitzada.

Temps a venir, anys enllà, quan aquesta generació hagi desaparegut, i si amb ella arribés a esfumar-se l'obra dels nostres amors, la REVISTA MUSICAL CATALANA és la que serviria eternament ben viu i odorant el perfum d'art i patriotisme que per espai de mig segle

o d'una centúria — quant més, millor — haurà espargit per damunt de la nostra terra l'ORFEÓ CATALÀ.

I amb el confortador record de la nostra obra, s'hi ajuntarà també el nom dels benemèrits consocis que tan abnegadament cuiden de la publicació de la REVISTA: el del nostre amic, l'il·lustrat músic i excel·lent professor En Frederic Lliurat; el del benvolgut mestre de l'ORFEÓ i erudit escriptor musical D. Joan Salvat; i el del celebrat mestre d'orgue i aplaudit compositor En Vicents M.ª de Gibert.

Aquests voluntariosos consocis, junt amb el nostre Mestre i secundats per altres col·laboradors, són els que posen el seu talent i la seva erudició musical al servei de la nostra REVISTA.

L'ORFEÓ té de quedar-los-hi eternament agraït.

Tasca social

També la vida social de l'ORFEÓ és estada igualment intensa i expansiva. Les relacions de bona amistat amb totes les institucions germanes es mantenen amb gran afectuositat i sempre amb sincera consideració vers la nostra entitat.

Ben sovint la Junta directiva rep comunicacions de convit a diferents actes que es celebren, com també demanant consells sobre assumptes musicals o sol·licitant la nostra sala o elements de l'ORFEÓ per a la celebració de festes i concerts.

Com a conseqüència d'aquestes relacions i demandes suara retretes, l'ORFEÓ continua cedint la sala d'audicions a les notables *Associació d'Amics de la Música* i de *Música de Cámara* que amb els seus concerts mensuals han convertit el nostre Palau en la casa pairal de la bona música, on s'hi reuneixen quasi familiarment nombrosos amics de l'art dels sons.

Així mateix ha estat cedida la sala del Palau a diferents corporacions i entitats per a celebrar-hi llurs festivals, entre els quals recordarem l'audició del poema líric *Garraf*, del difunt soci honorari Sr. García Robles i lletra del soci — també difunt — En Picó i Campamar, que tant d'èxit assolí.

Galantment fou cedida la sala per a facilitar els assaigs de la *Banda Municipal*, i els orgues per a les lliçons de l'*Escola Municipal*, quan per diversos motius no pogueren utilitzar el lloc de costum.

Amb satisfacció, també fou facilitada la sala d'assaigs al crític musical madrileny don Josep Subirà per a donar-hi una conferència.

L'ORFEÓ, mantenint les bones relacions establertes de sempre amb els diferents orfeons de Catalunya, ha atès totes les demandes de programes, partitures, reglaments, etc., que li ha estat possible, fent extensiva aquesta acció no sols als orfeons de Catalunya, sinó que també als de Buenos Aires, Xile, Havana, Salamanca, Pamplona i altres llocs de la península i de fora d'ella.

També l'ORFEÓ rebé, en son local, la visita de l'ORFEÓ MATARONÍ el dia 22 d'abril, el qual restà molt satisfet de les atencions que se li dispensaren i de les condicions del nostre Palau, cantant al final de la visita *El Cant de la Senyera*, que al repetir-se fou dirigit pel mestre Millet.

Igualment, l'ORFEÓ rebé amb gran complaença la comanda dels deixebles del mestre Vidiella, per a col·locar en l'escala d'honor un bust del malaguanyat pianista, que perpetui la memòria de qui sapigué infondre el seu art exquisit al bell estol de deixebles que avui honoren el seu nom.

Per aquest motiu i per tractar-se d'un bon amic i soci entusiasta de l'ORFEÓ, tenim a gran honor hostatjar tan venerable effigie, i en l'acte de la seva col·locació el nostre Mestre es complagué en llegir un bellíssim treball estudiant la personalitat artística del difunt pianista.

També dintre d'aquesta vida de relació, la nostra entitat s'ha dirigit diferents vegades en comunicacions de felicitació a les nostres autoritats d'elecció popular al pendre possessió de llurs càrrecs, i d'una manera especial i expressiva al nostre President Sr. Cabot a l'ésser elegit President accidental de la Diputació per a cobrir la vacant de l'il·lustre patrici que l'ocupava.

Aquesta distinció, que posa de manifest les rellevants qualitats intel·lectuals i personals que modestament sempre vol amagar el nostre estimat President, omplí de goig a l'ORFEÓ, que, com he dit al principi, rep com a pròpies les satisfaccions del seu més il·lustre consoci.

Finalment, l'ORFEÓ ha fet diferents gestions, isolades unes, i amb companyia del senyor Rector de la veïna església de Sant Francesc les altres, per a aconseguir la desaparició de la Casa dels Velers, que a juí de la Junta de Museus no reuneix una valor intrínseca que la privi d'ésser reedificada en altre lloc, i que a nosaltres tant ens interessa per la visualitat del nostre Palau, i més encara, per la facilitat de la circulació en dies de Concert.

DONATIUS. — Conseqüència natural de les afectuoses relacions que l'ORFEÓ troba arreu, arreu, són les freqüents ofrenes i obsequis que li són fets generosament, podent comptar enguany, demés dels molts exemplars oferts a la nostra Biblioteca literària i musical, amb el valuós donatiu fet per D.ª Maria Bofill (Vda. de Pons, e. p. d.) del sumptuós setial que tantes vegades ens havia facilitat per a la nostra Festa de la Música Catalana.

També cal remarcar la important ofrena d'un curiós Psalteri del segle XVII que el nostre benamat company de Junta, En Martí Estany, ens ha ofert i que l'ORFEÓ servirà amb joia com a nova prova de l'amor que sempre li ha professat el distingit company, i com a mostra, també, del seu sentiment artístic i patriòtic que es complau en adquirir i col·leccionar belles mostres de l'art català de les passades centúries.

Hem d'agrair, igualment, un artístic retrat del Mestre que el notable fotògraf D. Joan Obrador ha regalat a l'entitat i que figura en lloc escaient de la Sala de Juntes.

Recentment la Junta ha rebut un curiós i pacientíssim gràfic del moviment de socis de l'ORFEÓ, des de sa fundació fins als vint-i-cinc anys d'existència, amb les dades de les solemnitats més cabdals.

És un treball meritíssim i notable del bon amic de l'ORFEÓ En Francisco Flos i Calcat. Ben aviat quedarà col·locat en lloc visible. *

I, finalment, hem d'agrair al Sr. Marquès d'Alella la cessió de l'import de diversos cupons.

A tots aquests estimats consocis que tan generosament es mostren amb l'ORFEÓ, els hi donem sinceres mercès i l'expressió del nostre profunde agraïment.

Homenatge a l'Orfeó Català

L'actuació artística, patriòtica i social de l'ORFEÓ, que tan barroerament vos he descrit, fa vint-i-sis anys que perdura, amb la natural gradació d'intensitat i extensió, corresponent a la naixença i desenrotllament de la nostra amada entitat.

Per tant, la influència que l'ORFEÓ ha exercit damunt la música coral catalana és estada definitiva.

* En aquest mateix número en publiquem la reproducció.

Amb l'exemple de l'ORFEÓ, han anat naixent, arrelant i prenent ufana, moltes i molt belles societats corals, algunes avui, ben notables; i totes plenes del mateix amor i entusiasme que enardeix els nostres cors.

L'agraïment per la tasca persistent i eficaç de l'ORFEÓ i l'admiració que ha produït arreu la seva puixança extraordinària, esclataren inusualment en forma ben ostensible, amb motiu de celebrar la nostra entitat les nocces d'argent.

Calgué només que un cor abrandat d'amor per l'ORFEÓ iniciés la idea de l'Homenatge, perquè la seva paraula càlida i amorosa s'escampés com aura de primavera per damunt de tots aquells tanyes florits que a l'escalf del nostre ORFEÓ han tret brotada aquí i allà de la nostra terra, fent-la encara més esplendent i flairosa...

I tantost fou dita la paraula, l'homenatge començà; i durant dies i setmanes anava prenent nous esclats, fins arribar a la memorable Festa que tingué lloc el dia de Pasqua Granada de l'any del Senyor, de 1917.

El nostre *Cant de la Senyera*, tan aviat fou iniciat l'Homenatge, com a volior d'ocelles s'era posat al cim de cada plançó gemat, i la gaia refiladiça no trigà pas en sentir-se de per tot Catalunya.

Imaginem-nos, senyors, l'espectacle commovedor que cada dia esdevenia : l'homenatge de cada jorn, al finir els cantaires de Catalunya llur treball quotidià. Quan el pescador era retornat a sa llar, amb els remes damunt l'espatlla que li regalimaven l'aigua salada; quan el bon terrassà amb el cistell al braç havia traspassat ja la llinda de sa casa, duent encara les mans mig obertes com mostrant l'encaix de l'eina dura amb què havia treballat tota la jornada; quan l'intel·ligent taper havia deixades les peces del suro esponjós i l'aixetxada teixidora la llençadora lleugera i brunzent; quan la donzella gentil de la vora de la mar havia lligat curosament els manyocs dels boixets cantaires del seu coixí de puntes, adornat amb una estampa de la Verge, a banda i banda de la randa escumosa com el ruixim de les onades; quan la claror del dia s'era apagada i amb ella les preocupacions i dols del treball, i s'era feta, a la vegada, la claror de l'esperit amb les ànsies i dalers de conèixer i gustar de la Bellesa, aleshores era quan s'agermanaven tots els estaments a l'escalf d'un mateix Ideal, i impel·lits pel goig inefable que duïen adintre, cantaven tots, fervorosament, i el seu cant era el nostre cant, i l'himne a la nostra Senyera voleiava de boca en boca, prenent múltiples coloracions i variats matisos, però tots ells d'una sinceritat i bonesa corprenedores.

I l'homenatge a l'ORFEÓ ja era començat; i un dia i altre dia; una setmana i altre; i per tot arreu; vora la lluminosa costa llevantina; a la industriosa comarca del Bages; dins la fabril conca del Ter; damunt els amples camps de Tarragona i les planúries lleidatanes; en els vessants del joliu Montseny; lla d'enllà del ferreny Empordà... per tot arreu, i cada dia, El

Cant de la Senyera en la intimitat dels assaigs, esdevenia el més sincer dels homenatges, i les dolces melodies s'envolaven dret amunt, amunt, com a glopades d'incens que tota la nostra terra endreçava, en oració vespertina, a la gloriosa Senyera que aixequem pel damunt dels nostres cants...

Quin espectacle, Senyor! Quina meravella! Tot Catalunya cantant el nostre cant! Tot Catalunya orant!

Escolteu, Senyor, la pregària d'aquest poble que canta perquè estima, creu i espera.

Oïu : el colrat mariner que té la mirada amplament oberta de tant d'obrir els horitzons sense límits, cantant vos demana «llum als ulls...», i «força al braç» clamen el forçut llaurador i el manyà ferreny i herculi...

Doneu, Senyor, a la nostra gent catalana, doneu-nos a tots, aquella llum que fa obradors els paratges de la Veritat i la Bellesa, i enfortiu el nostre braç, perquè d'una revolada puguem apartar de vora nostra la brosta i argelagues que, entorpint-nos la volada, ens afermen massa a la terra fangosa...

La vida choral catalana durant les setmanes que precediren a la Festa de l'Homenatge, millor dit, a l'acte extern i conjunt de la sèrie d'homenatges, fou verament intensa i cor-prenedora.

Les societats corals de Catalunya, com rusc d'abelles, brunzien d'entusiasme i de cançons; tots s'eren posats d'acord esguardant la festivitat de la Pasqua, i el fervorós daler que anava creixent, creixent, no es pogué pas contenir fins al moment propici; es desbordà amorosament ans de la Festa magna, i llavors, ¡quants i quants actes d'adhesió i estima ens endreçaren de per tot Catalunya!, ¡quants de concerts particulars i isolats, com fogueres santes s'encenien arreu, arreu!

La Junta directiva, a cada moment rebia patriòtiques comunicacions i programes, i en tots, la seva capçalera era la mateixa «Concert en honor de l'Orfeo Català amb motiu de ses noces d'argent», i aquestes endreces ens produïen la sensació d'una amorosa abraçada dels bons fills cantaires de Catalunya.

I en mig del bon temps, en plena Primavera, quan tot floreix i tot s'esbadella de llum i alegria, quan per tot arreu s'hi respira un halè de poesia de sanitud i formosor; quan totes les coses són més resplendents i més belles, arribà la Festa de la Pasqua, la diada escollida per a la celebració de l'Homenatge.

No detallaré pas els actes que tingueren lloc durant aquella jornada, perquè la REVISTA MUSICAL CATALANA li dedicà tot un número extraordinari, tan sols faré esment de

l'esplendorosa arribada de nombrosos orfeons; l'emocionant Missa a l'església de Sant Agustí i l'eloqüent sermó del Dr. Lluís Carreras; la desfilada triomfal de més de seixanta societats corals pels carrers de la ciutat, presidits per llurs Senyeres; la sessió de l'Ajuntament, on l'Alcalde els hi ofrenà una corbata commemorativa; la magna sessió en el Palau de la Generalitat, amb assistència de totes les Autoritats i nodrides representacions de tot lo que té una valor positiva dintre els rams del saber i l'activitat, i on després d'emocionants discursos fou col·locada una artística llaçada a la Senyera, i ofert al mestre Millet el llibre que conté tots els seus bellíssims escrits.

I cal fer esment d'un manera especial del grandíós Concert de la Plaça de Catalunya, on 6,000 choristes voltats per llurs Senyeres, amb l'escut de la Pàtria, i dirigits pel mestre Millet, pare espiritual de tots ells, cantaren diferents composicions i *El Cant de la Senyera*, produint un efecte sorprenent.

I he d'esmentar els Concerts populars que per la tarda donaren tots els orfeons, en diferents places de la ciutat, i finalment, el grandíós Concert que clogué la Festa, celebrat en el nostre Palau, a càrrec de l'ORFEO CATALÀ, amb una concurrència (la majoria composta de choristes) nombrosa i entusiasta ben poques vegades assolida; i per acabar, el *lunch* que la Junta oferí als Directors i Presidents del orfeons que assistiren a la memorable Festa.

Tots aquests actes constituïren una meravella; la jornada de la Pasqua granada fou un enfilall de meravelles i d'emocions inesborrables; fou la consagració definitiva de l'ORFEO CATALÀ, en el cor de Catalunya; fou la glorificació esplendorosa del seu Mestre i fundador, que en l'aplec de la Plaça de Catalunya, encimbellat en l'alt pedestal, apareixia ja com en simbòlic monument, cobricelat per la Senyera dels seus amors i voltat per tota la Catalunya cantaire, per milers i milers de choristes que fita la mirada en ell, semblava que li cantessin l'himne triomfal de la seva glorificació eterna...

La glòria i honor que en aquella venturosa festa Catalunya donà al Mestre, ell primerament ja li havia oferta: li era retornada, sublimada per l'amor i l'emoció dels seus fills, i ell, en pac i generosament, encara li oferí com a rica presentalla, el fruit de so8 vint-i-cinc anys d'apostolat, aplegat en l'interessant volum que tots coneixeu.

Socis, choristes, societats corals de Catalunya, serveu-lo amb amor aquest llegat del Mestre; llegiu-lo ben sovint aquest llibre, i mediteu-lo, que ell serà la flama ardorosa que us reconfortarà l'esperit en moments de defallença, i en totes ocasions vos serà l'estrella d'Orient que, com als reis bíblics, vos guiarà vers on reposa i resplendeix — en mig del bou i la mula de les misèries terrenals — la bellesa i la veritat per les que tots suspirem...

Així ho han fet ja algunes societats corals que durant el passat istiu reclamaren, demés, la presència del Mestre en llurs festes, perquè la seva paraula els enardís coratjosament i en poguessin tastar tot el seu brill i melodia.

I així hem vist al nostre Director Sr. Millet recórrer en apostolat, del pla de Bages a la comarca lleidatana i a la plana de Vich, escampant arreu la bona nova i donant als seus estimats fills cantaires tota la mel de la seva poesia i l'ardor del seu entusiasme.

Per altra part, hem vist com dins l'alta esfera social i intel·lectual hi perdura encara l'homenatge al Mestre, acudint a ell una prestigiosa entitat benèfica per a la lectura de la interessant conferència de la *Sala Mozart* — la mateixa que amb tant d'èxit llegí en un dels concerts passats — i essent nomenat, per aclamació, President dels Jocs Florals del present any de 1918, distinció ben merescuda, no sols a l'eminent artista, sinó també al pulcre literat i elegant poeta.

I finalment, senyors, com a digne coronament d'aquest any de glòria per l'ORFEÓ i son Mestre, fa pocs dies que el Sr. Millet ha estat condecorat pel Govern francès amb l'alta distinció de Cavaller de la legió d'honor, per l'èxit dels concerts francesos i per la tasca artística realitzada amb la fundació i enlairament de l'ORFEÓ CATALÀ.

Per a termenar, unes paraules d'agraïment a l'iniciador de la Festa de l'Homenatge, l'incansable, bondados i intel·ligent mestre Balcells, director del notable *Orfeó Gracienc*; a l'encarnador d'aquesta idea, a la realitat pràctica i organitzador principal dels actes celebrats, mestre Llongueras, pulcre poeta, glòria de les lletres pàtries, bon amic i eminent artista; als altres individus de la Comissió d'Homenatge i reputats mestres, Pecanins, Gibert i Mn. Baldelló, i d'una manera especial he d'endreçar unes entusiastes paraules de profunda agraïment al benemèrit i obscur patrici N'Emili Badiella, de Terrassa, el qual, al veure a punt de fallir tota l'organització de la gran Festa, per la incomprendible denegació de permís del lloc on devia celebrar-se i que era base de la força econòmica amb què indispensablement es tenia de comptar, posà tot el seu amor a l'ORFEÓ i a l'acte de l'Homenatge en un gest de generositat que féu passar desapercebut aquell moment de perill i aconseguí que la Festa fos celebrada tal com la concebiren llurs organitzadors, i encara amb major esplendor.

Beneït sigui tan noble patrici; i que la seva modèstia em perdoni la divulgació de ço que ell vol que resti completament ignorat, fent encara més bella la seva generosa i patriòtica acció.

Complement i conseqüència de la Festa de l'Homenatge fou la constitució de la Comissió de *Germanor dels Orfeons de Catalunya* formada pels mestres Millet, Llongueras, Balcells, Pecanins, Gibert i Baldelló, i que té per objecte fonamental la unió germanívola de tots els orfeons de Catalunya i la celebració de concursos, festes comarcals i tots aquells actes que puguin aportar fraternitat i coneixença dintre la gran família choral catalana.

He finida la meva tasca.

Suposant que hagi assolit l'objecte que pretenia, haureu vist en visió global, en aspecte de conjunt, la tasca, podríem dir-ne tradicional de l'ORFEÓ CATALÀ. Ella segueix essent, com sempre, obra d'amor i abnegació; sense amor l'ORFEÓ no existiria.

Ja el mestre Millet ho digué al final d'un bellíssim discurs l'any 1901, dirigint-se als seus choristes: «Jo, per ma part, — deia — vull encara més, vull que m'estimeu; sense l'escalf de l'amor, no sabria tenir deixebles» ... «el dia que s'us refredi aquest amor, encara que em creguéssiu el millor mestre del món, poseu-ne un altre en mon lloc. Mentre l'obra no mori, jo em sabria resignar.»

Escolteu, senyors, les paraules del nostre Director; elles van dirigides als choristes, però cal que tots les entenguem. Les pronuncia el Mestre, però, parla per boca d'ell la nostra Catalunya, que ningú com ell la simbolitza tan plenament per la grandesa de son cor; per la riquesa de son esperit; per l'obra magna que ha realitzada.

Catalunya ens demana el sacrifici del nostre amor. Donem-li a abastament; que l'amor, com la fe, «enfonza les muntanyes, omple les valls i fa planer el camí de la vida».

Si així continuem fent-ho, per l'amplada d'aquest caminal que el nostre amor haurà aplanat i omplert de flors, hi veurem passar ben aviat esplendorosa i triomfant, la figura serena de la nostra Catalunya deslliurada, lluint al bell mig del pit, com a son més preuat joell, l'emblema sacrosant del nostre ORFEÓ CATALÀ.

Els Festivals Manén

A celebració de festivals, diguem-ne monogràfics, ço és, dedicats a un sol autor, tenen un doble interès, artístic i documental. Sentir aplegades un cert nombre d'obres d'un sol compositor, obres de diferents períodes de sa activitat creadora, de diversos gèneres i fins de diferent nivell artístic: res més aposta per a conèixer a fons, amb sos caires i matisos, un compositor, i descobrir sos esforços, ses vacil·lacions, ses conquestes en sa marxa ascendent vers l'ideal.

En posant sincerament a la nostra consideració el seu procés artístic, el músic té dret a exigir almenys la nostra simpatia, i de fet l'alcança de tothom, deixant de banda les excepcions, cada dia més comptades, d'esperits mesquins i protestataris. Un cop guanyada la simpatia de l'oient, molt serà que un moment o l'altre no li parli directament al cor; i quan vibren a l'uníson els sentiments de l'artista i de qui l'escolta, no hi ha joia més pura per l'un i l'altre, ni major tranquil·litat de consciència tant per part de qui ha posseït la virtut de comunicar la seva emoció, com per part de qui n'ha participat de tal emoció i ha sabut fer justícia al donant de lo millor de sí mateix.

En el nostre temps, a Catalunya, sortosament hem fet molt de camí; alguns anys en-rera sols hauríem considerat viables els festivals Bach, Beethoven o Wagner; altres temptatives eren acullides amb desencoratjanta ingratitud per la massa del públic. Però ara, és il·lusió nostra, o ha esdevingut no solament una bella possibilitat, sinó àdhuc una necessitat espiritual nostra la celebració periòdica, tant-de-bò anual, de festivals de músics catalans?

Antany participàrem amb orgull a la glorificació pòstuma d'un compositor la modèstia excessiva del qual li privà d'ocupar en vida el lloc que li pertocava dintre del nostre desenvolupament artístic — hem anomenat En García Robles, la revelació dels dos últims actes de *Garraf* del qual és un fet inoblidable en els annals de la nostra música —. Enguany assistim al triomf del músic eminent, jove encara, el qual com a mestre de violí s'imposà a tots els públics del món musical i està destinat a imposar-se així mateix arreu com artista creador. L'any vinent, quin altre dels nostres compositors ens serà revelat d'una faïscó integral?

El gest d'En Joan Manén ha estat bell i ardit. A En Manén se l'estima tant entre nosaltres com a virtuós incomparable, que era per ell assats difícil, almenys així ho semblava a primera vista, fer-se reconèixer com a compositor d'igual o de més gran volada. Diguem tot seguit que sa victòria ha estat esclatant, que amb la més reconfortant unanimitat ha estat aclamat un dels capdevaners del nostre art.

A fi i efecte d'imposar-se des del primer moment, creiem, En Manén renuncià a l'ordre

cronològic en la presentació de ses obres, i ja el primer dia ens oferí sa obra cabdal la *Nova Catalònia*. Així vencé tot seguit, com li calia; lliures nosaltres de reconstituir a posteriori la història de sa formació i desenrotllament en sa qualitat de compositor. Potser l'especial disposició dels programes va fer desmerèixer quelcom en una primera audició alguna de les obres executades, car totes s'escoltaven establint inevitablement terme de comparació amb l'esmentada simfonia; però, com hem dit, era precis vèncer de primer cop davant d'un públic impacient i nerviós com el nostre. Després, en la memòria, refermada per audicions successives, ja vindria l'apreciar cada obra segons sos mereixements. — Consignem, com és just, que no hi ha composició d'En Manén, comprenent-hi els seus fruits primerencs, que no en tingui de mereixements.

No ens proposem oferir al llegidor un estudi de l'obra d'En Manén, ni ens trobem capacitats per fer-ho. Allunyats durant un cert temps de la sala de concerts, en reintegrant-nos dins el corrent musical ens sentírem de sobte enlluernats per la brillantor dels festivals. Molt a desgrat nostre, no tinguérem lleure per a assistir als assaigs; escoltàrem, doncs, totes les obres en audició única, sense preparació, escuetament, per dir-ho així. Però, va ésser per nosaltres un somni delitós al qual ens entregàrem amb tota l'ànima, despullats de tot esperit crític i analític.

De la impressió de conjunt rebuda sols en podrem desglosar alguns trets ben acusats que ens cridaren poderosament l'atenció i que apuntarem breument. Diguem de passada que els programes anaven il·lustrats amb lluminosos estudis de les obres més importants executades, firmats per personalitats tan competents, com ho són En Lluís Millet, N'Eduard López-Chavarri, En Joaquim Pena i En Francesc Pujol.

La primera qualitat que tot seguit fixa l'atenció en escoltant la música d'En Manén és el gran desembaràs orquestral amb què està tractada. Plenitud i força, brillantor i llum, delicadesa i suavitat, fosc i misteri: de tot matís i gradació disposa el compositor a son albir segons li convingui per a l'expressió del seu pensament. Una tal mestria en el maneig de la instrumentació no prové sols de la constant freqüentació de la palestra orquestral inherent a la vida del concertista, sinó d'un do finíssim d'apreciació i combinació de timbres i colors. En quant a jocs de sonoritats, En Manén ha fet veritables troballes: citem a l'atzar en aquest sentit l'*andante sostenuto* del *Concert en mi menor*, per a piano i orquestra; però caldria multiplicar les cites.

Aquestes qualitats, amb tot i ésser grans, serien deficientes si no anessin acompanyades de qualitats més intrínseques. No acusarem el compositor d'habillar amb rica vestidura un cos raquític. A través de la producció d'En Manén hi ha una creixent solidesa de construcció; el teixit de la composició és cada vegada, no direm més compacte per no donar idea d'opacitat, sinó més ben urdit, ferm i transparent alhora. La pàgina summa de l'autor, que conté el màxim de saviesa i depuració del treball temàtic, és, segons la nostra primera impressió, el primer temps de la *Nova Catalònia*. Aquest quadre musical és tant més notable quant és, ens sembla, el més independent de la influència dels models alemanys del període post-wagnerià, en els quals no sempre hi regnen el gust i la mesura.

I és que el músic alena un ideal molt més enlairat que no pas l'afany, amb el qual mants

compositors s'acontenten, de produir música eclèctica i imitada. I ací toquem a una de les coses més característiques de l'obra d'En Manén: la ingerència constant, obstinada, de la cançó popular catalana.

Pot dir-se que en totes ses pàgines la cançó hi floreix, hi palpita. Ja s'hagi trobat l'autor traslladant ses inspiracions al pentàgrama un dia al cor mateix de Catalunya, un altre jorn lluny, en terres estranyes, sempre l'amor a la cançó nostrada ha estat son amor més gran. Si escriu un concert de piano i fa ofrena de sa primera audició al públic d'Hamburg, que no en sab res de la cançó catalana, el músic sent la necessitat irresistible d'introduir-hi en el temps lent, la dolça melodia de *La Mare de Déu*; si basteix un vast poema simfònic a la fairsó germànica moderna, un *Juventus* que mereixerà l'honor d'ésser dirigit pels grans Kapellmeisters qui han nom Weingartner, Lohse, Mengelberg, tampoc En Manén el ludirà el manament intern, i en un moment donat no podrà menys de glosar *Els fadrins de Sant Boi*.

Aquest intens amor a la cançó catalana el portà algun cop, és cert, fins a la paradoxa: tal la sardana introduïda en un ballet del temps de Neró, pecat de joventut que no li retreiem ara amb el to agre que alguns ho feren, sinó amb to d'amistosa i indulgent reconvenció. Un Manén sec, documentat, arqueològic, hauria estat infecund. D'un Manén generós, exuberant, fins a la ultrança si es vol, molt es podia esperar, quan vingués el seny ordenador i seleccionant. I el seny vingué, i amb ell almenys dues obres mestres per damunt de discussió: el chor *Els dos camins*, que obtingué la primera distinció en la Festa de la Música Catalana de l'any passat, i la *Nova Catalònia*, tota ella teixida amb cançons populars.

Ací podríem cloure aquestes breus consideracions demanant perdó a l'eminent protagonista dels festivals d'haver-lo tractat, a disgust nostre, tan a la lleugera; però no podem resistir el desig de transcriure uns paràgrafs de l'estudi del mestre Millet sobre la simfonia esmentada, prosa galana i a l'ensem d'una precisió i claredat que fixen millor que no ho hem sabut fer nosaltres, la significació de l'obra d'En Joan Manén:

«És aquesta composició la més important d'En Manén, la feta amb més amor, amb més entusiasme i la que demostra amb més evidència les seves exuberants qualitats de compositor de gran empena. El germen de la *Nova Catalònia* data de molts anys enrera, però amb el temps l'obra s'ha anat madurant i prenent forma definitiva en l'ànima de l'artista, fins arribar a esdevenir un poema musical esplendorós cantant la Catalunya renaixent.

«Tots els elements melòdics, excepte un, que és el cant subjectiu de l'autor, cantor enamorat de la Pàtria, són pouats en els cants del terrer catalanesc o derivats d'ells. Però totes aquestes melodies populars viuen en l'obra, no d'una manera encarquerada, sinó amb sava abundosa ufanoses de la rica musicalitat d'En Manén i bategant amb vida lluminosa de modernitat sincera, sense perdre el regust fort i dolcíssim que de la terra nostra porten. El tema subjectiu té el tirat apassionat i romàntic de l'artista que s'ha alletat en els pits de l'art mundial del dia, però al toc de la cançó verge i vetusta de la terra agafa un tremp de fortaleza, com revifat en sava de natura aspra i lluminosa. I ço que passa amb el tema de l'artista, passa amb els procediments harmònics i polifònics i en l'orquestració de l'obra;

procediments tots exuberants de modernitat, però que la inspiració moguda per la fe i entusiasme vivifica amb la forta abraçada del cant tradicional.»

Els Festivals Manén es celebraren al Palau de la Música Catalana els vespres dels dies 15, 21 i 26 de febrer, alcançant un èxit assenyalat. Dels elements que hi prengueren part, direm en termes generals que tots, en la tasca a ells respectivament encomanada, contribuïren amb el més gran entusiasme i eficàcia artística a donar vida i relleu als programes, els quals reproduïm a continuació, «ad perpetuam rei memoriam»:

CONCERT I. Direcció : Joan Manén. Solistes : Srta. Carme Pérez, pianista; Francisco Viñas, tenor. Orquestra. — I part : *Les Noces de Figaro*, obertura, Mozart. Concert en *mi menor*, per a piano i orquestra, Manén. — II part : *Impressions de joventut*, per a orquestra de corda : a) *Pensant en Bach*, b) *Bregolada*, c) *Ballet; Cançons populars*, per a tenor i orquestra de corda : a) *Mariagneta*, b) *El Rossinyol*, c) *Els Contrabandistes*, Manén. — III part : *Nova Catalònia*, simfonia : a) *Terra i raça*, b) *Poble i joia*, c) *Enyorança*, d) *Nova Catalònia*, Manén.

CONCERT II. Direcció : Joan Manén, Francesc Pujol. Solistes : Srta. Carme Pérez, Frederic Longàs, pianistes; Joan Manén, Josep Munné, Josep M.ª Pedrol, violinistes. Orquestra. — I part : *Simfonia en mi bemoll*, Haydn. — II part : *Suite en sol menor*, per a violí, piano i orquestra, Manén. — III part : *Juventus*, concerto grosso, per a orquestra, piano i dos violins solistes, Manén.

CONCERT III. Direcció : Joan Manén, Lluís Millet. Solistes : Srtes. Paulina Albertini, Àngela Rossi, soprans; Francisco Viñas, tenor; Inocenci Navarro, baríton. ORFEO CATALÀ. Orquestra. — I part : *Agripina*, obertura, Haendel; *Ègloga*, Millet; *Acté* : a) *Ballet del segon acte*, b) *Ballet del quart acte*, c) *Obertura del tercer acte*. — II part : Obres corals per l'ORFEO CATALÀ : *Goigs a la Verge de Núria*, Llongueras; *Sant Josep i la Mare de Déu*, Pérez; *Muntanyes del Canigó i Els dos camins*, Manén. — III part : *Acté*, audició integral del primer acte, Manén.

VICENTS M.^a DE GIBERT

Des de Madrid

MADRID es desperta. Entregat fins ara a la somnolència, per culpa dels *gènere-xiquistes*, semblava incapaç de sentir la bellesa de la música bona, que ell qualificava de bona música. Tot lo més, demostrava sa cultura musical expressant la seva admiració envers l'òpera, el gènere superior per excel·lència, segons creia, sense pendre's, d'altra banda, la molèstia de conèixer-lo, ja que anticipadament sabia que no podia entendre'l. I aquí no s'organitzaven, doncs, sinó alguns concerts simfònics,

molt pocs, ja no cal dir-ho, i amb un repertori limitat, que sempre era el mateix; i algunes sessions de música *da camera*, amb els quals els intèrprets obtenien poca glòria i cap diner; sentia's, en fi, algun virtuós més o menys apocalíptic que enlluernava amb ses fantasmagòries sonores on les dificultats eren tan grans com migrada la dosi d'art i d'emoció.

Però, durant els darrers temps, la competència i, per tant, l'afany de superar-se a fi d'evitar d'ésser superat per l'adversari, han aconseguit el prodigi de despertar als madrilenys. I Madrid acut avui als concerts. Com que aquests són nombrosos, cal, evidentment, renovar el repertori. Ningú podria resistir tres simfonies de Beethoven durant vuit setmanes seguides, majorment si el sentir cada simfonia ha de costar un número determinat de pessetes, de les quals no és sempre fàcil disposar... Així i tot, no n'hi ha hagut prou amb ampliar el repertori exclusivament orquestral. Ha calgut, demés, cercar solistes i agrupaments corals. Ja s'havia assajat quelcom de tot això, però sempre amb caràcter de cosa improvisada i passatgera. Ara sembla que es vol fer de faísó ja definitiva.

L'Orquesta Filarmónica, ajudada pel *Círculo de Bellas Artes*, ha inaugurat els seus concerts amb solistes. Teran va tocar molt bé el *Concert en la menor* de Schumann, i el violinista Costa interpretà impecablement la *Simfonia espanyola* de Lalo. Ovacionat amb insistència, ens oferí un confit: una produccioneta de Kreisler escrita per a filisteus, que no crec pas que pugui aconseguir educar el gust. Però això no té importància. Ço que en té, és que el públic s'entusiasmés amb aquesta melodia perifèrica i deliquescent de Kreisler.

L'orquestra d'En Benedito ha seguit el mateix exemple, i pocs dies després ens donà el *Triple Concert*, de Beethoven, per a piano (Srta. Peczenic), violí (Sr. Grande) i violoncel (Sr. Montiel). Després oírem la *Novena simfonia* «del mateix mestre», com digué un acreditat crític musical madrileny (oh! aquests crítics, entre el quals abunden els amfibis i els peixos, sobretot els peixos!). Quatre solistes vocals i un chor heterogeni format pels nois d'una escola i una nombrosa col·lecció — *passez le mot* — de senyoretes i senyors de totes les cordes i de tots els països, prengueren part en el darrer temps amb bastanta sort, sobretot si es té en compte la «novetat de l'espectacle» (frase del mateix crític... o d'un altre, que pel cas és igual) i la dificultat de l'obra. Cal aplaudir el gran esforç d'En Benedito.

Parlem ara dels compositors. Com conseqüència del concurs organitzat per la revista *Música*, han sorgit ara tres compositors nous: Antoni Ortega, autor de *Pinceladas de Castilla*, quadre simfònic sobri, senzill, de valor substantiva i contingut purament musical; Moreno Torroba, que ha escrit *La ajorca de oro*, poema simfònic inspirat en Becquer, que, sense l'efectisme de la seva ornamentació, rematada amb un repic de campanes que deixen gairebé menut a l'excel·lent Tchaikowsky, no hauria cridat tant l'atenció, amb tot i tractar-se d'una producció rublerta de belles melodies i fàcilment escrita; Josep Franco, *Los Pescadores* del qual són ben notables. Aquest músic es serveix amb evident traça del folklore basc. Les tres produccions foren premiades seguint l'ordre amb què les havem citat.

L'Orquesta Filarmónica ha estrenat un *Poema romàntic* d'En Lamote de Grignon, d'una ampulositat lírica extraordinària; la *Suite* en quatre temps, de Pere Blanco, intitolada *Año-ranzas*, ben popular, així considerada des del punt de vista de les idees com de la seva construcció, i de la qual foren repetits dos temps; i el poema simfònic *Afrodita*, de Pere Sanjuán,

inspirat en la cèlebre novel·la de Pierre Louys. Abunden, en la composició d'En Sanjuán, harmonies saborosíssimes, així com també una intenció pictòrica finament traçada. L'obra, en son conjunt, resulta, amb tot, un xic desordenada.

L'orquestra que ens ocupa ens ha ofert, demés, algunes produccions estrangeres que han estat rebudes amb èxit escàs. Algunes d'elles seran millor rebudes en audicions successives. Entre les composicions susdites, cal esmentar, per son relleu, la *Selena simfonia* de Bruckner, de la qual crítics d'altres països han parlat sempre amb gran elogi.

José Arriola, famós ahir entre els pianistes per sa precocitat i avui artista complet, ha posat música a un mimodrama: *Zelaida*. En aquesta composició musical faltien els prosaïsmes que altres compositors del gènere havien cregut indispensable incloure, i hi ha fragments que mereixen figurar en els concerts simfònics. L'obra s'estrenà en un teatre el públic acostumat del qual és incapaç d'assaborir certes filigranes artístiques i fou retirada de l'escena prematurament.

D'altres aconeteixements podria parlar en aquesta crònica; però la temença de allargar-la massa m'obliga a terminar-la.

JOSEP SUBIRÀ

Orfeo Català

EN HONOR DEL MESTRE MILLET

ENTREGA DE LES INSÍGNIES FRANCESES DE CAVALLER DE LA LEGIÓ D'HONOR
COSTEJADES PER ARTISTES I AFICIONATS FRANCESES

Amb bella senzillesa, no exempta de solemnitat ben espontània, foren entregades, el dia 2 del present mes, a la tarda, al nostre estimat Lluís Millet, les insígnies de Cavaller de la Legió d'honor costejades i ofertes a dit Mestre per alguns dels seus amics i admiradors francesos. Assistiren a l'acte el senyor Cònsol de la veïna República i En Gustau Bret, director de la *Societat Bach*, de París, i amic entranyable de la nostra entitat.

Sense preparació de cap mena, car En Millet estava assajant, passaren els dos il·lustres visitants a la sala de repassos acompanyats del senyor President de l'ORFEO CATALÀ En Joaquim Cabot, dels mestres Pujol, Salvat i Comella i de diversos membres de la Directiva que, igualment que alguns socis, es trobaven en el local social.

Saludades pel Mestre les dues il·lustres personalitats, Mr. Bret, dirigint-se en francès al Sr. Millet, va endreçar-li el següent bell i afectuós parlament, tot ell rublert de sinceritat i amor per la nostra institució i son capdavanter:

«Mon estimat Sr. Millet : En tots temps hom aprecia els amics, però hi ha circumstàncies especials en què llur afecció és particularment preciosa. És, doncs, en una d'aquestes que vós, estimat Sr. Millet, i amb vós l'ORFEO CATALÀ, heveu donat fraternalment la mà al nostre Art, als nostres artistes, a la França.

La França, al decorar la vostra solapa, hi ha posat, guiada per la mà del seu distingit representant, la flor de la seva reconeixença. Però això no és pas un simple deure de gratitud amb el qual creu haver complert, no; en oferir-vos el present homenatge ella resta fidel a ses tradicions i honora, perquè simplement mereix ésser honorat, a un gran artista, a un alt caràcter, a un servidor apassionat i desinteressat de l'ideal.

Qualques artistes, qualques aficionats francesos, han volgut associar-se a aquest homenatge que ja sé que us plauria menys si es limités únicament a la vostra personalitat i no en féssim part igualment a tots els membres d'aquesta admirable família nascuda a l'escalf del vostre entusiasme, de la vostra fe, del vostre amor. Per tant, avençant-me al vostre desig, jo uneixo tot l'ORFEO CATALÀ als sentiments d'afecció i d'admiració dels quals jo tinc l'encàrrec d'ésser-ne l'interpret prop de vosaltres.

Que aquest modest record que us ofereixo, sigui la penyora d'aquells sentiments els quals sols un gest pot traduir-los amb la deguda eloquència : permeteu-me, estimat mestre Millet; que us abraci.»

Grans aplaudiments coronaren les belles i sentides paraules de Mr. Bret, el qual entregà al Director de l'ORFEO l'artístic estoig que guarda la creu d'or i esmalts que és la insígnia de Cavaller de la Legió d'Honor.

Vivament emocionat, En Millet va agrair en català a Mr. Bret i als altres ofertors, l'honor que li feien, afegint que fonament remerciava aquella penyora de bona amistat, i, molt més, havent comprès en l'homenatge els benemèrits orfeonistes sense els quals — digué — no podria dur a terme l'obra que estava realitzant. Grans mercès als Amics de la música per sa gentilesa i al Govern francès per la distinció.

A continuació, Mr. Gaussen, cònsol francès, pronuncià paraules d'admiració per l'ORFEO CATALÀ que tan bon record deixà a París quan la seva excursió artística, al director del qual la França, molt justament, havia condecorat.

En Joaquim Cabot, en francès es dirigí després a ambdues personalitats MM. Gaussen i Bret, i en nom de l'ORFEO CATALÀ remercià l'acte de justícia i de generositat que s'acabava de realitzar amb el nostre estimat i admirat mestre Millet; acte — digué — que tothora hauria estat agraït, però que ho és molt més en els actuals moments, en què sembla que el vostre país no hauria de tenir altra preocupació que la de premiar els seus herois i, malgrat ella, encara li lleu de dirigir son esguard afectuós a Catalunya, i fixar-lo en un dels seus grans homes, el nostre Millet, coronant-lo per la seva obra artística i de pau, que tots admirem. El contrast avalora doblement aquest gest de l'heroica França.

Encara que, en comunicació oficial, ja hem remerciat a tots aquesta distinció, permeteu-

nos — afegí — que la repetim des del fons del nostre cor. En nom de l'ORFEO CATALÀ, gràcies, gràcies. Acabo demanant que es canti *El Cant de la Senyera* per a testimoniar-vos col·lectivament la nostra gratitud. (*Grans aplaudiments.*)

L'ORFEO cantà el seu himne, que meresqué una ovació.

Els Srs. Gaussen i Bret reberen afectuosíssim comiat de tots.

A l'estoig hi ha una artística planxeta de plata oxidada, on es llegeix:

«A Lluís Millet, quelques amis et admirateurs français. — Paris, juin, 1914. — Barcelone, mai-juin, 1917.»

Aquestes dues dates fan referència : la primera, a l'excursió de l'ORFEO a París, i la segona, a la tanda de concerts de música francesa donats al *Palau de la Música Catalana*, per l'ORFEO CATALÀ.

.....

Catalunya

BARCELONA

GRAN TEATRE DEL LICEU. — La temporada d'hivern ha estat en aquest teatre francament aliadòfila, puix darrera les representacions dels Ballets russos han vingut les d'òpera italiana (i diguem, també, francesa, ja que en els dos idiomes s'ha cantat enguany), en el repertori de les quals no figurà cap obra de Wagner ni de cap altre autor alemany, cas extraordinari en una temporada de seixanta dues funcions.

Les òperes cantades durant l'expressada temporada, són les següents : *Faust* (7 vegades), *Thais* (6), *Barber de Sevilla* (5), *Carmen*, *Aida* i *Manon* (4), *Samsó i Dalila*, *Hamlet*, *Rigoletto* i *Mignon* (3), *Sonambula*, *Trovador*, *Andrea Chénier*, *Norma* i *Traviata* (2).

L'escola francesa, representada amb set òperes diferents, ha obtingut el nombre de trenta representacions i l'escola italiana, amb vuit òperes, el nombre de vint-i-dues.

De tots els autors, Verdi és qui ha assolit major nombre de funcions : onze amb quatre òperes diferents; seguint després d'aquell, Massenet, que amb dues òperes n'ha assolit el nombre de deu.

PALAU DE LA MÚSICA CATALANA : ASSOCIACIÓ DE MÚSICA DA CAMERA. — El concert organitzat el dia 4 de febrer, en el nostre Palau, per l'Associació que ens ocupa, fou interessantíssim. Oïrem el següent programa : *Egmond*, obertura, Beethoven; *Concert en re*, n.º 4, per a violí i orquestra, Mozart; *Suite*, per a violí, piano i orquestra, Manén; *Romança en fa*, Beetho-

ven; *Cu-cut*, Daquin-Manén; *Cèlebre Gavota*, Martini-Manén; *Variacions sobre un tema de Tartini*, per a violí i orquestra, Manén.

La presència d'En Joan Manén donà gran valor a la vetllada que ressenyem. El nostre eminent artista despertà, com sempre, el més viu entusiasme. Tocà el *Concert* de Mozart de faísó impecable. Però, ja és ben sabut que En Joan Manén és avui un mestre del violí. Son mecanisme és prodigiós. I que bé sentí i que bé digué, *malgrat sa tècnica* (i el llegidor ja ens entén) les boniqueses de Mozart!

Ens fou també permès escoltar, com queda vist, dues produccions d'En Manén: la *Suite*, per a violí, piano i orquestra, que es donava per primera vegada, i les *Variacions sobre un tema de Tartini*, que havíem ja aplaudit, fa algun temps, en el propi Palau.

La *Suite* del nostre amic no és pas, certament, una *Suite* com l'entenien els clàssics. Però el nom no fa pas la cosa, com diuen de l'altra banda dels Pireneus... Suite o Concert o Fantasia o Simfonia, veus-aquí una obra de joventut que fa gran honor al compositor que l'ha creada. La vena musical d'En Joan Manén és ja aquí ben palesa. I el músic combina les sonoritats del piano, les del violí i les de l'orquestra amb traça ben pròpia ja d'un mestre. En Manén tocà la part de violí de la *Suite* en qüestió, i En Frederic Longàs sonà el piano (molt bé, per cert). En Rabentós dirigí l'orquestra.

No cal pas dir amb quina traça tocà En Manén les *llaminadures* de Daquin i de Martini que hem ja esmentades.

Per als concerts sisè i setè (7 i 9 de febrer), l'*Associació de música da camera* contractà un nou *Quartet* format pels ben coneguts artistes E. Fernández Arbós, J. Vianna da Motta, Juli Francès i J. Ruiz Cassaux.

Deixant a part les qualitats prou conegudes de dits artistes, hem de confessar que el conjunt llur aparegué, ben sovintet, un xic improvisat.

Escoltàrem les següents produccions: Primer concert: *Gran trio en si bemol*, op. 97, per a piano, violí i violoncel, Beethoven; *Gran Sonata en re menor*, op. 121, per a violí i piano, Schumann; *Quartet en sol menor*, op. 25, per a piano, violí, viola i violoncel, Brahms. Segon concert: *Trio en do menor*, op. 101, per a piano, violí i violoncel, Brahms; *Sónata en la major*, op. 13, per a piano i violí, Fauré; *Quartet en mi bemol*, op. 16, per a piano, violí, viola i violoncel, Beethoven.

Malgrat la inseguretat evident del conjunt, tractant-se, com es tractava, d'artistes de grans mèrits, no cal pas dir que les execucions llurs aparegueren, amb tot, sovint *boniques*. Servem, sobretot, el millor record de certs moments de les obres de Brahms i de Beethoven. El *Trio*, op. 97, del darrer autor, resta sobretot inoblidable. Majorment pel que respecte la part de piano. I és que En Vianna da Motta és un pianista admirable. I a propòsit del gran artista portuguès: Barcelona no l'ha encara acollit com es mereix. No se li ha fet encara l'acatament degut. Tocà, fa algun temps, a la *Sala Mozart*, però ningú, o gairebé ningú anà a escoltar-lo. Ara

l'oïrem disolt, per dir-ho així, dins un conjunt creat, sens dubte, a corre-cuita... I en Vianna da Motta és, amb tot, un dels pianistes més complets, més seriosos i més interessants de l'actual moment (sa pulsació és sobretot curiosíssima). Caldria, doncs, que la *Associació de Música da Camera* (que tan selectes vetllades ens ha ja ofert) contractés algun dia a En da Motta. Podria, així, fer-se-li (que ja va essent hora) l'acatament que se li deu.

ASSOCIACIÓ D'AMICS DE LA MÚSICA. — Els concerts corresponents al mes de febrer van celebrar-se els dies 20 i 28 davant d'una concurrència tan escollida com la que de costum es reuneix en les festes dels *Amics*. El programa del primer concert, a càrrec de l'orquestra de l'*Associació* sota l'entesa batuta del mestre Pujol, comprenia dues obres ja conegudes, però executades a petició pel bon record que llur audició havia deixat: la *suite* de *Castor et Pollux* de Rameau, d'un gust tan exquisit, i la simfonia en *do*, n.º 1, de Beethoven, que no per ésser poc sonada en els nostres concerts deixa de posseir singular atractiu. Com a primera audició figurà en la segona part la simfonia en *mi bemol* de Haydn, obra plena d'encís que l'auditori escoltà amb força delectació, aplaudint al mestre i a l'orquestra per la justesa, l'expressió i la unitat d'estil amb què saberen dir-la.

El segon concert, dintre el gènere de *camera*, fou ben variat. Començà amb el *Quartet* en *do menor* (primera audició) de Boccherini, composició amable, si bé amb poc caràcter i relleu, en la qual sobressurt, per son desenrotllament més interessant, el tercer temps. El *Trio Sere-nada*, op. 25, de Beethoven, per a flauta, violí i viola, omplia la part del mig, el lloc d'honor, com bé mereixia son autor. Es aquesta una deliciosa composició, en la qual ressalten la frescor de les idees i el colorit prim i boirós del conjunt, força original, que es distingeix per la falta de gravetat en el baix. Completà tan selecte programa l'audició del magnífic *Quintet* en *si menor*, op. 115, de Brahms, on al quartet de corda s'hi afegeix la sonoritat dolça del clarinet, produint efectes de color molt encisadors. Es una obra tan remarcable per sa tècnica com per sa inspiració noble. El segon temps, sobretot, és d'una bellesa sobirana; distingint-se, també, el temps següent per la seva delicadesa plena de tendror.

El *Quartet Renaixement* amb unió dels solistes de flauta i clarinet, Srs. Puigmartí i Cardús, respectivament, meresqueren els elogis de tot l'auditori per l'execució polida de les obres esmentades, a les quals, demés, varen prestar l'esperit i el caràcter convenients dintre llurs oposats estils. — S.

RECITAL DARNÉ. — La Srta. Concepció Darné, a la que havíem aplaudit darrerament en la vetllada artística motivada pel descobriment del bust de son mestre Vidiella en el mateix Palau, tot alentant-la perquè es deixés oir en un recital complet de piano, ha complert els nostres desitjos i els d'una gran majoria d'artistes, presentant-se la nit del 17 de febrer amb un programa selectíssim, on s'hi comprenien, ultra la *Sonata* en *si menor* de Chopin i la inspirada producció de Franck *Preludi, Aria i Final*, mantes pàgines del modernista francès Debussy i l'*Allegro*, op. 8, de Schumann.

En aquest important recital, doncs, que es va veure assistit d'un gran concurs de mestres i d'aficionats, vàrem tenir ocasió de refermar-nos en l'alt concepte que ens mereixia l'excel·lent pianista dotada d'un bell temperament musical que s'adapta als més diversos estils, avalorant el mateix un mecanisme d'extraordinària nitidesa, que porta ben marcat el segell distingidíssim del que fou son mestre, l'incomparable Vidiella.

No cal dir que les interpretacions de la gentil concertista meresqueren el més franc aplaudiment; obligant l'auditori amb sa insistència que la Srta. Darné s'asseiés novament al piano per allargar l'encis de tan agradosa vetllada. — S.

SALA MOZART : RECITALS GACITUAGA. — En Carles Josep Gacituaga, que per primera vegada es presentava davant del nostre públic, és un pianista jove i ple d'ardidesa, que té davant seu un bell esdevenidor, puix posseeix qualitats ben remarcables a les quals solament li falta afegir-hi quelcom d'emoció. Les seves execucions són netes i brillants i es fan escoltar amb força gust. Demés, els programes que oferí en els seus dos recitals demostren en ell un músic de bon sentit que sap sustreure's a les obres pomposes mancades d'art.

En el seu repertori hi predominen les composicions de Beethoven i Chopin i les dels nostres músics Albèniz i Granados, essent d'alabar, per tant, tan bella tria.

TEATRE ELDORADO : ASSOCIACIÓ MUSICAL DE BARCELONA. — Aquesta entitat acaba de celebrar la quarta tanda de Concerts Populars Matinals, sobre la qual ens abstenim de fer-hi cap comentari per no haver-hi estat invitats. Diguem, només, que a part l'audició de les simfonies cinquena, sisena, setena i vuitena de Beethoven, s'han executat per primera vegada en l'esmentada sèrie la *Suite espanyola* de J. Gómez, molt festejada abans pel públic madrileny, i els quadres simfònics *Valencianes* del nostre amic i distingit col·laborador d'aquesta REVISTA, Eduard L. Chavarri, rebuts amb general aplaudiment.

Vida musical dels orfeons de Catalunya

Programes dels concerts efectuats

ORFEÓ CIRVIANUM, de Torelló. 6 de gener. — *Himne a la Senyera*, Reig; *Els Tres tambors*, Lambert; *Vols dir-me, Amor*, Dowland; *L'Hostalera*, Calduc; *Brindis*, Mozart; *Corpus* (estrena), Vidal Roda; *La Filadora*, Mas i Serracant; *Himne dels orfeons*, Millet; *Cançó de Nadal*,

* En aquesta secció donarem compte, amb gust, de tots els programes que se'ns enviïn dels concerts efectuats pels orfeons de Catalunya.

Pérez Moya; *Fum, fum, fum*, Pujol; *Cançó de Nadal*, Romeu; *Dimoni escuat*, Cumellas-Ribó; *Nit de vetlla*, *Sant Josep i Sant Joan* (estrena), Pérez Moya. Solista : Na Magdalena Pascual.

ORFEÓ MATARONÍ, de Mataró. 13 de gener. — Audició de l'exhortació poemàtica *Els Cants de la Nativitat*, d'En Joan Llongueras. *Nadales* que es cantaren en el transcurs de l'exhortació : *La Mare de Déu*, *Bella companyia*, *Josep i Maria*, *Josep, busqueu-me posada*, *Sant Josep i la Mare de Déu*, *Les dotze van tocant*, *El Desembre congelat*, *El Cant dels ocells*, *Nit de vetlla*, *Els Pastorets*, *El Rabadà Joanet*, *El Rabadà jovenet*, *Allà sota una penya*, *Lo tunc que tan unc*, *La Pastora*, *La pastora Caterina*, *Les dolces festes*, *Les bèsties en el naixement*, *Cobles en alabança de Jesús en el pessebre*, i *El Noi de la Mare*. *El Pardal*, *Cançó de Nadal i Sant Josep i Sant Joan* (nadales), Pérez Moya; *L'Hereu Riera*, Cumellas-Ribó; *Scherzo*, Martini; *L'Hivern*, Lulli; *Himne dels orjeons*, Millet.

ORFEÓ SARRIANENC, de Sarrià. 13 de gener. — *Himne a l'Institut*, Obiols; *L'Anunciata*, Pérez; *El Pardal*, Pérez; *El Dimoni escuat*, Cumellas-Ribó; *L'Emigrant*, Vives; *Himne dels orjeons de Catalunya*, Millet. *On aneu els bons pastors...?* (popular francesa); *Guillem*, Anton, Esteve (França provençal); *Desperteu pastorets*, *Quan el nen Jesús a l'escola anava*, *No sentis quina música* (Bèlgica, país való); *Som al dia de Nadal* (França i Bresse); *Sota de l'olm*, Morera; *Ave verum*, Saint-Saëns; *Adéu, germà meu!*, Waelrant; *Cançó del bressol*, Wirth; *Sant Josep i Sant Joan*, Pérez; *La Cançó nostra*, Morera. Solistes, Srta. Carreras i En Josep M.ª Folch.

ORFEÓ EMPORIUM, de La Bisbal. 13 de gener. — *Cant de la Senyera*, Sancho Marraco; *Els Tres tambors*, Lambert; *Adeste Fideles*, ***; *Sant Josep i Sant Joan*, Pérez Moya; *Nadalénca*, Godo; *Fum, fum, fum*, Lambert; *Cançó de Nadal*, Romeu; *Cançó de Nadal*, Pérez Moya; *Muntanyes regalades*, Sancho Marraco; *A Sol batent*, Morera.

ORFEÓ SERÀFIC MARIA, d'Arenys de Mar. 20 de gener. — *El Cant de la Senyera*, Millet; *El Pardal*, *Sant Josep i Sant Joan*, *Cançó de Nadal*, Pérez; *El Desembre congelat*, Romeu; *El Cant dels ocells*, Millet; *Sanctus de la missa O quam gloriosum est regnum*, Victoria. Cançons amb gestos per la Secció de nens: *Salta, salta, cavallet*, Llongueras; *Kirikiricà*, Dalcroze; *Plou i fa sol*, Pecanins; *La cabra i el llop i El cirerer*, Llongueras; *Pel Maig qui ve...* (madrigal), Jannequin; *Vols dir-me, amor...* (madrigal), Dowland; *Oh, quin bon col*, R. de Lassus; *Choral (Veni Jesús...)*, J. S. Bach; *Credo de la Missa del Papa Marcello*, Palestrina. Solista : Senyoreta Maria Pons. Pianista acompanyant : Xavier Maimí. (Aquest concert fou donat en la Societat Cultural Benèfica de la J. O., de Calella.)

SCHOLA CANTORUM DE LA PIA UNIÓ DE SANT MIQUEL. 27 de gener. — *El Cant de la Senyera*, Millet; *Cançó de Nadal i El Rossinyol*, Pérez; *Els Tres tambors*, Lambert; *Sant*

Josep i Sant Joan, La Donzella i El Pardal, Pérez; *El Dimoni escuat i L'Hereu Riera*, Cumellas-Ribó; *Muntanyes regalades*, Sancho Marraco; *Sota de l'olm*, Morera; *La nina i el moliner*, Pérez; *Puer natus i Regina cæli* (melodies gregorianes), ***; *Christe eleison*, Durante; *Caligaverunt*, Victoria; *Regina cæli*, Aichinger; *Ocellada*, Jannequin; *A nostra Bandera*, Pérez. (Aquest concert fou donat en el local de l'Orfeo Gracienc, a invitació seva.)

ORFEO GRANOLLERÍ, de Granollers. 2 de febrer. — *El Cant de la Senyera*, Millet; *La Gata i en Belitre*, Pujol; *Els Tres tambors*, Lambert; *Cançó de Nadal*, Pérez; *El Mestre*, Gelabert; *Sant Josep i Sant Joan*, Pérez; *La Filadora*, Alfonso; *Sota de l'olm*, Morera; *L'Hereu Riera*, Cumellas-Ribó; *Els Remers del Volga* (cançó popular russa), ***; *Cançó de nois*, Grieg; *Jovenivola*, Millet; *La Marxa dels moliners* (primera audició), Zöllner; *Himne de l'arbre fruïter*, Morera; *Pel maig qui ve, pel maig florit*, Jannequin; *El Rossinyol*, Mendelssohn; *Els Fadrins de Sant Boi* (primera audició), Pérez; *Cançó del lladre* (primera audició), Marraco; *La Mort de l'escolà*, Nicolau; *La Cançó nostra* (sardana), Morera. Solistes: Srta. A. Santaujini, Srs. J. Pineda, F. Safont i nen Rovira.

ORFEO LA FORMIGA, de Castellbell i Vilà. 17 de febrer. — *El Cant de la Senyera*, Millet; *Quan mon marit de fora ve* (madrigal del segle XVI), Lassus; *L'Emigrant*, Vives; *El Mestre*, Pecanins; *L'Empordà*, Morera. *L'Arbre sagrat*, Morera-Pecanins; *Adéu, germà meu* (madrigal del segle XVI), Waelrant; *El Dimoni escuat*, Cumellas-Ribó; *Himne dels nois*, Millet; *La Capritxosa*, Llongueras; *Els Tres tambors*, Lambert; *Oh Déu de glòria, oh Déu de pau*, J. S. Bach; *Nit de vetlla* (popular); *L'Hereu Riera*, Cumellas-Ribó; *Sota de l'olm*, Morera. (Aquest concert fou donat en la Joventut Vicerense de Sant Vicents de Castellet.)

ORFEO CERVERÍ. — En les solemníssimes festes que es celebraren a Cervera els dies 6 i 7 de febrer, l'Orfeo Cerverí hi prengué una part verament important. Es festejava la nova adquisició d'una sagrada relíquia de la vera Creu, concedida per l'actual Sant Pare en substitució de la que fou sacrílegament robada fa uns pocs anys. El Santíssim Misteri era el centre d'una profunda devoció de tot Cervera i sa comarca, i al quedar-ne orfes tots n'havien quedat atuits. Ara, amb l'augusta donació del Papa, tornava's la tristesa cant d'al·leluia i bé devia cantar-la amb delit l'Orfeo Cerverí, concretant en son cant l'esperit de joia i agraïment de la piadosa ciutat segarrenca.

Així en les funcions religioses, que foren esplèndides amb el relleu que reberen amb l'assistència dels senyors bisbes de Solsona, Lleida i Urgell, l'Orfeo hi prestà sos elements d'homes i nois, constituint una massa choral nodrida i disciplinada. Llàstima que totes les composicions que es cantaren no fossin en l'estil que reclama la moderna reforma del cant religiós; per exemple, les solemnes matines de la vigília de la festa. És veritat que els responsoris que s'hi canten són molt estimats pel poble per la relativa tradició que porten i per l'estil ampulós i

barroc amb el qual són concebuts. Però cal fer un esforç contra la rutina quan aquesta està completament en contra del bon gust i dels manaments explícits del cap visible de l'església. Per sort, el senyor Bisbe de la Diòcesi i el mestre de capella i de l'*Orfeó*, Mn. Comorera, estan ben convençuts de la conveniència del llicenciament del sobredit *esparpento* i sabran, en data curta, convèncer als ceriverins del canvi que s'imposa.

Però, on l'*Orfeó Cerverí* demostrà sa meritòria tasca, fou en el concert que es celebrà en el *Teatre Principal*, davant d'una concurrència escollida i nombrosa. Els senyors bisbes, presidint la festa, demostraren com l'església aplaudeix i alenta la institució dels orfeons a Catalunya. Les autoritats locals i les famílies més distingides, amb sa presència feien mostra de com estimen l'obra de Mn. Comorera; i els aplaudiments que ressonaren al final de cada peça, eren l'expressió del goig estètic que entusiasmava a la concurrència.

Nosaltres, que estàvem invitats, junt amb el mestre Balcells, a la festa, també aplaudirem de debò la tasca meritòria d'aquell aplec d'homes, noies i nois que formen l'*Orfeó Cerverí* i admirarem l'abnegació i entusiasme del sacerdot director que n'és l'ànima. El programa era extens i triat; hi constava des de la senzilla cançó popular a la prou delicada i comprometedora *La Mort de l'Escolà* i al magníficent *Crede* de la *Missa del Papa Marcel*; l'*Orfeó Cerverí* aguantà dignament les dificultats d'aquestes peces, i en altres més humils, encara que belles i exquisides, l'orfeó hi féu matisos ben justos d'expressió; entre aquestes recordem *La Cançó de Nadal*, de Mn. Romeu, i el *Plor de la tórtola*, del mateix Mn. Comorera, el qual, en aquesta composició, demostrà tenir fina sensibilitat de compositor.

A tots la nostra enhorabona, i que Déu els hi conservi l'entusiasme per a avançar en el camí de la perfecció, per a honra de Cervera i de l'art de la nostra terra. — LL. MILLET.

L'ECO DE CATALUNYA. — Aquesta coneguda entitat choral i la Comissió de festes del *Centre Popular Catalanista*, organitzaren, el dia 2 de febrer, un interessant concert. La primera part de dita sessió musical anà gairebé tota a càrrec de les senyoretes de l'orfeó que ens ocupa. Oïrem; després, a alguns distingits deixebles del mestre Novi. Finalment, l'*Eco de Catalunya* (homes) cantà amb gran justesa produccions de Clavé i de Grieg. El concert terminà amb la *Pàtria nova*.

Noves

SOBRE VICTORIA. — Copiem de *La Vanguardia*: «Mi colaborador insigne, don Fernando del Valle, como uno de los sucesores de la familia Victoria-Rojas, fusionada desde mediados del siglo XVI, me comunica la partida de defunción del ilustre maestro abulense Tomé de Vitoria (así se ortografiaba antiguamente el apellido Victoria), que ha de aclarar muchos extremos ignorados de la vida del celebrado maestro.

Dice así el documento:

«Don Antonio Valdés y Valdés, Pbro., Coadjutor primero de la parroquia de San Ginés de esta corte: Certifico: Que en el libro segundo de difuntos, al folio noventa y tres vuelto, se halla la siguiente:

«Partida. Tomé de Vitoria clérigo organista de las Descalzas en la calle del Arenal en sus mismas casas murió oy sabado 27 de Agosto de 1611 enterrose en las Descalzas rrecibió los santos sacramentos administróseles el doctor Ronquillo hizo testimonio ante Juan de Trujillo escrivano, testamentarios el Licenciado Mirueña que bibe en las dichas en la calle del Arenal y dos Juan de Trimifio que bibe en las dichas casas.

«Mandó 30 misas de almas que se de a tres reales de limosna y a las mandas forçosas a cada seis más.

«Concuerta con su original a que me remito—San Ginés de Madrid, a veinte y dos de Febrero de mil novecientos diez y ocho.—Antonio Valdés.» — FELIPE PEDRELL.»

EN RICARD VIÑES A ITALIA. — Llegim que el nostre eminent amic En Ricard Viñes, l'inimitable interpretador, al piano, dels modernismes d'arreu, toca, a Roma, els dies 3, 6 i 10 del pròxim març. Tocarà, així mateix, a Nàpols, a Milan i a Torino.

.....

Necrologia

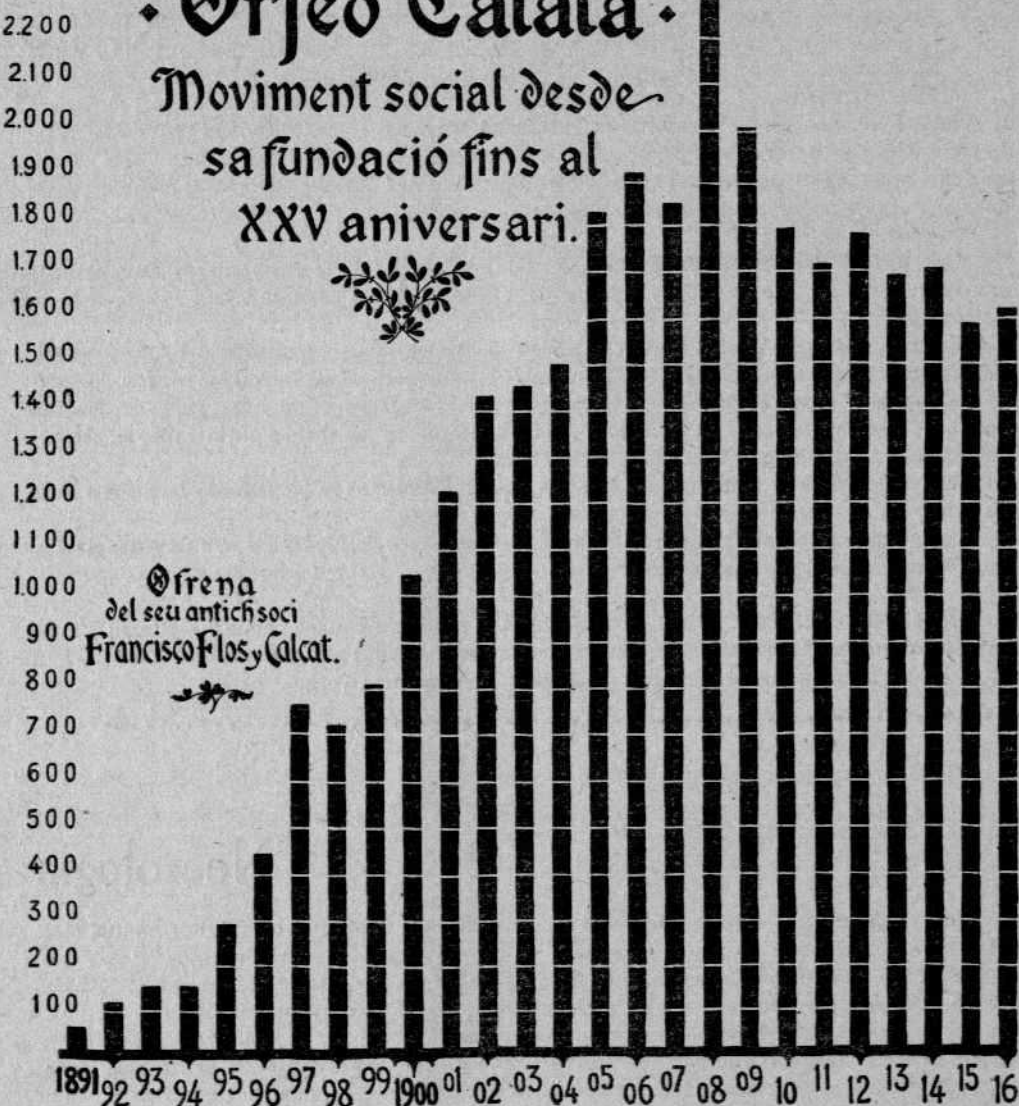
MIQUEL MARQUÉS. — Acaba de morir a la Illa daurada el reputat compositor Miquel Marquès, bon xic ignorat de la generació actual. De jovenet estudià en el *Conservatori de París*, i més tard fou alumne del *Conservatori de Madrid*, on tingué per mestre de composició N'Emili Arrieta. Encara que els seus èxits populars classifiquen el mestre mallorquí entre els compositors de *zarzuela* (ses obres més importants són *El anillo de hierro* i *El reloj de Lucerna* [1884]), diguem que En Marquès, que havia fet estudis seriosos de composició, tenia escrites sis simfonies, cinc poloneses de concert, i altres obres simfòniques, que no solament s'havien aplaudit a Espanya, sinó també, algunes d'elles, en els concerts de París, Viena, Munic i Petersburg.

Després d'una vida artística força activa, En Marquès es retirà a Palma de Mallorca, on havia vist la primera llum l'any 1844.

SOCIS:

• Orfeó Català •

Moviment social desde
sa fundació fins al
XXV aniversari.

FACSÍMIL DE LA GRÀFICA OFERTA A L'ORFEÓ CATALÀ PEL SEU SOCI EN FRANCISCO FLOS I CALCAT

Actes cabdals de l'Orfeó Català des de sa fundació fins a son XXVe aniversari, completant la gràfica anterior

Anys

1891. Estatge al carrer d'En Lladó.
1892. Prova anual. Concert de presentació en el Palau de Ciències de l'Exposició.
1893. Mudada d'estatge al carrer dels Canvis.
1894. Mudada d'estatge al carrer d'En Dufort.
1895. Concert a l'Ateneu Barcelonès. (Primer èxit de l'ORFEÓ.)
1896. Concerts varis. Excursions. Capella Russa. Benedicció de la Senyera a Montserrat.
1897. Mudada d'estatge a la Plaça de Sant Just. Concurs a Niça. (Fundació de la Capella de Sant Felip Neri.)
1898. Festivals i Concerts de Beneficència.
1899. Excursió a Mallorca. Concerts varis.
1900. Concerts al Liceu. Embarg de la Senyera.
1901. Concerts varis. Excursió a Montpeller, Marsella i Perpinyà.
1902. Concert a Belles Arts. Excursions vàries.
1903. Concert amb l'Escola Cantorum de París. Benedicció de la bandera de la Unió Catalanista a Poblet.
1904. REVISTA MUSICAL CATALANA i Primera Festa de la Música Catalana.
1905. Primera pedra al Palau.
1906. Concert en el Congrés de la Llengua catalana.
1907. Concerts al Teatre Principal i a Belles Arts.
1908. Concert Cinquantenari dels Jochs Florals. INAUGURACIÓ DEL PALAU.
1909. Concert als obrers. Excursió a València.
1910. Festes del Centenari d'En Balmes, a Vich.
1911. Festivals Bach. Missa en *si menor*.
1912. Excursió a Madrid.
1913. Festivals Wagner.
1914. Excursió a París i a Londres.
1915. Requiem de Mozart.
1916. Celebració del XXV aniversari a Montserrat. Festivals Haydn.

Secció oficial

JUNTA GENERAL DE L'ORFEÓ CATALÀ

En presència de gran nombre de senyors socis i sota la presidència d'En Joaquim Cabot i Rovira, acompanyat dels altres individus de la Directiva, es constituí a dos quarts d'onze de la nit, del dia 28 de gener, la Junta General reglamentària, actuant de Secretari, el segon, senyor Bonet. Oberta la sessió, la Presidència ordenà la lectura de l'acte de la sessió anterior, la qual fou aprovada unànimement, així com l'estat general de comptes que a continuació llegí el Comptador Sr. Estany. La lectura de tan important document fou acompanyada d'atínades explicacions, que acabaren de donar una clara idea de la importància que el moviment econòmic de l'ORFEÓ CATALÀ ha arribat assolir. La concurrència premià amb grans aplaudiments el documentadíssim treball del Sr. Estany.

Prenent peu d'ell, el Sr. Cabot féu notar amb gran encert, que era convenient fixar-se en alguns punts de la relació que s'acabava de llegir per a poder fer-se complet càrrec de l'estat econòmic de l'associació, més pròsper certament de ço que a primera vista pot semblar. Per exemple, — digué el senyor President — és força optimista i encoratjador veure que amb un període de vuit anys l'ORFEÓ després d'atendre sos compromisos generals, ha pogut amortitzar unes 50,000 ptes. del capital invertit en la construcció del Palau. Clar, — afegí — que això es deu en part al patriotisme i amor a l'ORFEÓ d'alguns bons i benemèrits amics, i al constant entusiasme dels socis, a tots els quals acabà recomanant que insistixin en tan bella acció.

Fa al·lusió, acte seguit, de la subvenció de 75,000 ptes. que l'Excm. Ajuntament concedí a l'ORFEÓ per contribuir a les despeses de la construcció del Palau de la Música Catalana, i manifesta que, malgrat en son dia haver-ho fet la Junta oficialment a l'Ajuntament i en particular als qui més havien treballat per la concessió d'aquella subvenció, vol novament que consti la fonda reconeixença de l'ORFEÓ envers l'Ajuntament de la ciutat, i especialment envers el nostre amic i eminent patrici, En Lluís Duràn i Ventosa, que fou un dels que amb més entusiasme col·laborà a aquella noble gesta del Municipi; agraïment que demana sigui ratificat solemniament per la Junta General amb un fervent aplaudiment. Les xardoroses frases del senyor President foren acullides amb una intensa i llarga salva d'aplaudiments.

Seguint l'ordre del dia, el Secretari primer En Pasqual Boada, llegí la Memòria reglamentària per a donar compte dels actes i festes que l'entitat ha verificat durant l'any.

Amb una prosa fàcil i elegant, esmaltada constantment de belles frases i poètiques figures, anà enumerant i descrivint totes les grans i petites festes que l'ORFEÓ ha realitzat o en les quals ha pres part. Per cada una d'elles, per cada col·laborador en les mateixes, per tots els nostres estimats mestres, per tots els amics de l'ORFEÓ; pels enyorats consocis morts; pels incansables choristes i, finalment, pels nostres Lluís Millet i Joaquim Cabot, el Sr. Boada tingué paraules gentils d'agraïment i simpatia; frases rublertes d'intens afecte, profundament sentit i generosament prodigat.

Una ovació extraordinària premià la tasca certament insuperable del Sr. Boada, el qual,

per uns moments, ens féu *reviure* tota la vida de l'ORFEÓ CATALÀ; ara en els moments de grans i inoblidables solemnitats : com per exemple en aquella magnífica descripció del grandios Homenatge de tots els Orfeons de Catalunya al nostre; suara duent-nos en la intimitat del recinte social, tan ple de dolç i amable benestar, tan ric de familiar harmonia i d'un alt *sentit* de cristiana paternitat, tan ben copsat en aquella formosa Memòria.

Apaibagats que foren els aplaudiments, darrers dels que durant la lectura tributà la concurrència al Sr. Boada, el Sr. Cabot felicità a l'autor de tan exquisit treball, i acabà dient que usant la mateixa frase amb què es comença la Memòria, sols li resta dir : « — Alabat sigui Déu, que tan bella obra ha fet en vós. » (*Aplaudiments.*)

Socis Honoraris. — Seguint l'ordre del dia, el senyor President diu que, volent un cop més correspondre, en la mesura que es mereixia, a la generositat de l'Excm. Sr. Marquès de Castellbell, il·lustre patrici al qual la nostra entitat és deutora del major agraïment per haver contribuït amb sos cabals a l'embelliment del *Palau de la Música Catalana*, costejant el bellíssim grup escultòric *La Música Catalana*, de l'eminent artista Blay, que decora la cantonada del nostre edifici social, amb tot i que la Junta de la nostra Associació ja manifestà en son temps al senyor Marquès, en nom de l'ORFEÓ, la seva gratitud, proposa conferir-li el títol de Soci Honorari, que és el més alt que l'ORFEÓ CATALÀ pot concedir-li i que, entén, pot ésser l'homenatge més digne a sa generositat i patriotisme.

Aquesta merescuda distinció a l'il·lustre Marquès de Castellbell, cal estendre-la — afegí — a altre també ben generós patrici, el qual, en un gest magnífic, demostrà no sols la fonda admiració que sent per la nostra entitat, si que un altíssim patriotisme.

Fou en ocasió del grandios Homenatge que els Orfeons de Catalunya tributaren al nostre, que una incògnita personalitat al saber que per causes d'ordre econòmic anava a deslluir-se el magnífic acte, posà a disposició de la Comissió organitzadora una suma prou important per a resoldre el greu conflicte que es presentava. Fou llavors, mercès a aquesta exemplar lliberalitat, filla d'un intens amor a Catalunya i a l'ORFEÓ, que el que anava a fracassar sensiblement va poder-se realitzar amb el mateix esplendor que havien pensat tots els bons amics nostres que componien aquella Comissió, al president de la qual féu prometre el davivós patrici que quedés aquella gesta en l'obscuritat més absoluta. No obstant, — seguí el Sr. Cabot — tan el president de la Comissió de l'Homenatge, mestre Llongueras, com tota la Junta que presideixo, entenent un deure publicar la gesta i el nom del seu autor ho feren primerament en la intimitat de les respectives juntes, i ho fa avui en aquest solemne acte — creient ofendre la modèstia del donant — per a rendir públic homenatge a N'Emili Badiella, de Terrassa, mercès al qual pogué realitzar-se l'acte artístic popular més trascendental del Renaixement de Catalunya. Grans aplaudiments coronaren les manifestacions del senyor President.

I, ara, — continuà el Sr. Cabot — jo, en nom de la Junta, proposo que per aclamació siguin nomenats Socis honoraris de l'ORFEÓ CATALÀ els Srs. Marquès de Castellbell i N'Emili Badiella, els noms dels quals figuraran d'ara endavant entre els dels que la nostra Associació ha distingit per sos mereixements amb el més alt honor. Les expressives manifestacions de l'assemblea demostraren palesament la complascència amb què eren rebuts en el si de l'ORFEÓ, els dos benemèrits patricis.

Elecció. — Prèviament unes paraules de presentació de la candidatura proposada per la Directiva, i exposats els motius que indueixen a la reelecció d'alguns de sos membres, la Presi-

dència diu que va a procedir-se a la provisió de càrrecs per votació, la qual cosa es féu per aclamació en lloc de votació secreta per haver-ho acordat així l'assemblea a proposta d'un senyor soci. El Sr. Cabot en virtut d'aquesta resolució, agraeix en sentides paraules la nova prova d'estima i de confiança que acaba de donar la Junta General a la Directiva.

Proclamació. — El senyor Secretari llegí després els noms dels elegits, els quals són saludats amb grans aplaudiments. Formen, doncs, avui, la Junta Directiva de l'ORFEO CATALÀ, els següents senyors:

D. Joaquim Cabot i Rovira, *President*; D. Vicens de Moragas, *Vice-president*; D. Pasqual Boada, *Secretari primer*; D. Abel Bonet, *Secretari segon*; D. Tomàs Millet, *Tresorer*; D. Francesc Pujol, *Bibliotecari primer*; D. Vicents M.ª de Gibert, *Bibliotecari segon*; D. Martí Estany, *Comptador*; D. Josep Torrus, *Conservador*; D. Jaume Roig, D. Josep M.ª Blanc, D. Bonaventura Jover, D. Josep M.ª Vila, i D. Hermenegild Bigas, *Vocals*.

Moció. — Apaïbagats els aplaudiments, demana la paraula el Sr. Martínez Gras, i després d'esmentar la importància que per la història de l'ORFEO té el bell treball del Sr. Boada, així com la magnífica conferència que sobres la *Cançó popular catalana* donà recentment el mestre Millet, el mèrit de la qual considera extraordinari, proposa llur publicació en un número extraordinari de la REVISTA MUSICAL CATALANA, cosa la qual, diu, serviria, demés, per propagar entre tots els socis la subscripció a l'interessant BUTLLETÍ de l'ORFEO. Ensems, demana, dirigint-se a les senyoretes presents de la Secció coral, que amb motiu del títol de Cavaller de la Legió d'Honor que acaba de concedir el Govern francès a llur mestre En Lluís Millet, li brodin les insignies d'aquella alta distinció, contribuint així al merescut homenatge de què acaba d'ésser objecte. A les precedents manifestacions hi contesta la Presidència dient que la conferència del mestre Millet serà publicada per la pròpia Junta de Dames que és l'organitzadora d'aquella, i, respecte a l'altre extrem proposat pel Sr. Martínez Gras, diu que el Govern francès ha ofert ja al Sr. Millet les insignies de Cavaller, les quals, afegeix, hem d'obligar-li a què se les posi.

Referent a la publicació de la Memòria del Sr. Boada en un número apart de la REVISTA de l'ORFEO, el Sr. Cabot diu que accepta de molt bon grat la idea del Sr. Martínez i que se'n farà un repartiment a tots els socis, com així s'acorda per unanimitat.

I no havent-hi res més a tractar, s'aixeca la sessió.